

Ուղեգրություն

Երեք տաճար են աստ հիացական, Մեծին Յարութեան և Սուրբ Ծննդեան Սուրբն Յակոբ փառատրական. Սուրբ Երուսաղեմ, քաղաքը անմահ:

ԳԿՄԻՐ ԹՈՒՍԱԹՅՈՒ ՄՄԻ ԴՄԻ

վրա: Երուսաղեմը ոգեցնող ու վեհացնող է, ուժից և Սուրբգրային երկիր է:

Վեներելիք, սակայն, խամրում է Երուսաղեմի առջև այնպես, ինչպես մարդկայինն է խամրում ասվածայինի առջև: Վեներելիքն է քաղաքը արվեստի միջոցով ձգտում էր ասվածայինին, ապա Երուսաղեմում Ասված նախ ինքն իստեց մարգարեների միջոցով, ապա էլ մարդացավ:

Վեներելիքը մնայուն գեղեցկությունն է արվեստի փոփոխական ձևերի մեջ, Երուսաղեմը՝ անփոփոխ սրբազան մի հողաբլ, որի հետ են կապվում համաշխարհային չորս՝ հուշայական, քրիստոնեական, մահմեդական և բուդդայական կրոններից առաջին երեքը:

Վեներելիքն է Երուսաղեմի միախառնումն է միախառնում է, ապա Երուսաղեմը՝ մեծակոթի մեծ է կրոնների համակցություն: Երուսաղեմ երբայրեն մահանկում է խաղաղության հողաբլ: Բազում ավերածություններ ու գրավումներ տեսած է այժմ էլ արաբ-իսրայելական հակամար-

Սրբոց Հակոբյանց վանքի եկեղեցական թափուրով ընթանալով, ու «Հրաշափառ» երգեցողության ներքին Վեհափառ Հայրաբեթի հետ մտք գործեցին Սրբոց Հակոբյանց Մայր տաճարը:

Սեր թափուրը, երկու լայնահուն խաչմերուկ անցնելով շուրջ հասնում է Հայոց թաղ, ուր երբայրեն ու արաբերեն գրություններին ավելանում են հայերենով գրված ցուցանակները, որոնց շուրջ գումարվում են նաև հայկական եռանկյուն դրոշմերը, ապա էլ՝ հայ սկառուսները, որոնք Ափյուռում ընդունված դասված ավանդույթով՝ դեռ Սրբոց Հակոբյանց վանք է Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակություն են առաջնորդում Վեհափառ Հայրաբեթի գլխավորած ուխտավորների խմբին՝ փողոցի սալահասակի երկու կողմերում մինչև վանքի դարպասը խմբված Երուսաղեմի հայ համայնքի անդամների միջով:

Այստեղ երեսաց, թե սեղի հայությունն ուղղակի է ամուսնույնի ձեռով ուրան սերտրեն է կարված Հայաստանի կյանքին: Ուխտավորների մի

րով, գեղարվեստական հարթաբանով է եկեղեցական շինարարական, որում առանձնանում են հասկալիք եկեղեցին լուսավորող կանթեղները, այլև բնի այն ձեռավորումը, որը հայկական լինելով հանդերձ՝ միաժամանակ սերտրեն արեւելում է թե՛ բուն բյուզանդական և թե՛ կաթոլիկ եկեղեցու հետ, որը վերը հիշված հոգեւոր ման համակցության արտահայտությունն է Երուսաղեմի արդեն հայկական միջավայրում:

Հայոց վանքը էլ Մայր տաճարը Սրբոց Հակոբյանց՝ Սուրբ Հակոբերի են կոչվում, որովհետեւ, համաձայն եկեղեցական ավանդության, եկեղեցու մեծություն է թաղված 44թ. Հերուդես Ագրիպասի հրամանով գլխավորած Հակոբոս առաջինի գլուխը, ինչպես նաև՝ Երուսաղեմի առաջին երկրորդուր Հակոբոս Տյառնեղոս մարմինը, որով եկեղեցին է վանքը դառնում են Սուրբ Հակոբերի՝ Սրբոց Հակոբյանց:

Վանքի ընդհանուր հորինվածքը, Գլխաղի՞ր՝ այն տեղը, ուր ամփոփված է առաջինի գլուխը, էլ կից մասունների հնագիտական ժողովուրդները վկայում են, որ քրիստոնեության առաջին դարի այս սրբավայրի հնագույն երկու հասկանները՝ Ս. Գլխաղի՞ր և Ս. Արմասի մասունները, կառուցվել են չորրորդ դարում՝ այնուհետեւ Երուսաղեմի ինքնուրույն դարում կառուցված վանական համալիրում:

Այս բազմաբնույթությունը արագույնով է էլ վանքի ողջ կառուցվածքում ու տարածքում: Բերդադարձությունը իրենց նոր դարձնելով վանքի մեծությունները եկեղեցիների ու մասուններից բացի զգնվում են նաև ժամանակին այստեղ հոծ խմբով ուխտի եկող հայերի համար կառուցված կացարանները, ինչպես նաև՝ բնակելի մի շարք բնակարաններ, որոնք միաբանությունը սեղի հայությունն է սվել բնակության համար: Այստեղ ապրողներն իրենց կյանքն իսկ հարմարեցրել են վանական կյանքի ընթացքին. հանի որ վանքի դուռը փակվում է երեկոյան ժամը սասնմեկին, ուստի բնակիչները մինչ այդ ժամ է վանք գան, այլապես դուռն կմնան, որովհետեւ իրենց տները սանող այլ ճանապարհ չկա:

Իհարկե, թե որեւէ համայնական անհրաժեշտություն այստեղ ապրողներից որեւէ մեկին դարձնում է ուսանալ, ապա նա զանգահարում է վանք, նախապես զգուցանում, եւ վանքի դուռը իր գալու ժամանակ բացում են:

Վանքի տարածքում են զգնվում նաև Պատարարանի ու սեղի հայ համայնքի ուսումնական հաստատությունները՝ ժամանակավորաց վարժարանն ու ընծայարանը էլ Սրբոց թարգմանչաց միջնակարգ վարժարանն ու նախակրթարանը: Այստեղ են էլ Պատարարանի թանգարանն ու Մասենդարանը (գրադարանը), որոնցում այժմ նորագույն աստիճաններ էին ընթանում, ինչպես նաև՝ Չեռագրասունը: Հայոց դաստիարակության շինարարության ավանդույթն է ընդարձակ դաստիարակություն են Երուսաղեմի երանաճառի դաստիարակների հայացները: Այն դաստիարակների, որոնց ջանքերով սերնդեսերունդ փոխանցվել են որդես ավանդ մեզ հասավ Երուսաղեմի երանական սրբավայրերի դաստիարակության հայոց բաժինը՝ որդես Հայ Երուսաղեմ է Սուրբ Երկրի հայկական տղասավորություն է առաջնություն (միսիսի)՝ Սուրբ Հայության տաճարի միջին: Բերդեղեմի Սուրբ Ծննդյան եկեղեցին:

Այս այս դաստիարակ կազմակերպված ընդունելության ժամանակ ուխտավորների խմբին բարիգալության խոստով դիմեց Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակ Թորոս արեւելակոթու Մանուկյանը:

1967 թ. արաբ-իսրայելական դաստիարակից հետո վերացավ սփյուռնակայության խմբային ուխտագնացությունը Երուսաղեմ, իսկ մինչ այդ Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո դարձրել էր նաև արեւելահայության ուխտագնացությունը: Հայաստանի անկախացումից հետո 1990-ական թթ. եղան Երուսաղեմ ուխտագնացություն կազմակերպելու մի հանի փորձեր, որոնք, սակայն, հաջողություն չունեցան, եւ գրեթե մեկդարյա ընդմիջումից հետո սա ոչ թե Ափյուռից, այլ հենց Հայաստանից եկած ուխտավորների առաջին խումբն էր: Այս իրողությունը առանձնակիորեն շեղեցնում է կարեւորեցնում թե՛ Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակ էլ թե՛ միաբանության ու սեղի հայ համայնքի անդամները այս էլ մի շարք այլ հանդիպումների էլ հավաքների ժամանակ՝ մարտիկով, որ Վեհափառ Հայրաբեթի ջանքերով մահանկում են հայ ուխտավորության դարավոր ընթացքը վերստին բարձրանալու նախ Հայաստանից կատարվող ուխտագնացությամբ:

Բացի բուն թանգարանից, վանքում մի շարք բնակարաններ են ունեն իրենց թանգարանային-դաստիարակ մասը, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչպիսին է եղել Սրբոց Հակոբյանց վանքի ներքին ենթակառուցվածքը նախորդ դարերի հայ ուխտավորության երան Երուսաղեմ, երբ վանքն ուներ ուխտավորների համար հաց դաստիարակ

ՎԱՐՎԱՆ ԴԵՎՐԻԿՅԱՆ

Սուրբ Դազարից

Սուրբ Հակոբ

2. Հայ Երուսաղեմ

Սրբոց Հակոբյանց Մայր տաճարում

տությունների կենտրոնը եղող այս հողաբլ, սակայն, իրադեպ խաղաղության հողաբլ է իր կրոնաճակատային գարնանային համակցությունը, ու ոչ միայն իրար կողմի են զգնվում հեռաների, արաբների ու քրիստոնյաների սրբավայրերը, այլև միեւնույն սրբավայրն իսկ կազմված է այս երեք կրոնների սրբատեղիներից, երբ միեւնույն վայրը հավասարապես կառուցվում է թե՛ Դավիթ Մարգարեի, թե՛ Հիսուսի կյանքի տեսնական մի որեւէ դրվագի էլ թե՛ իսլամական աշխարհի համար սրբազան համարվող մի հիշատակի հետ:

Երուսաղեմը, որ իրադեպ կենդանի մի հաղորդություն է մնայունի էլ հավերժականի հետ, զգացնում է մեր երոջ այս ուխտագնացության ընթացքում: Ինչպես որ դարեր բարձրանալով հայ ուխտավորի համար Երուսաղեմը սկսվել է Սիոն լեռան տարածքում՝ «ի վերայ գագաթան լեռին Սիոնի» կառուցված Սրբոց Հակոբյանց վանքով, այնպես էլ մեր ուխտագնացությունն սկսվեց մեր իջեանան David Citadel հյուրանոցից դեռ

զգային մասը հանի որ ճանաչված մտավորականներ, հասարակական-հոգեբանական գործիչներ էլ թե՛ սակայն դաստիարակներ էին, ուստի նրանցից շատերն անձնապես կան էլ մանուկից ու հեռուստատեսությունից զիջեցին Երուսաղեմի հայրեր, որի համար կան բարեխոս էին որդես ծանոթի էլ կան էլ մասնագույց անում՝ որդես հանրաճանաչ մարդու: Այս թափուրի ընթացքում դարձվեց նաև, որ ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ Երուսաղեմի հայ համայնքի համար, ամենահանրաճանաչը Առանայի Ասիականն է:

Սրբոց Հակոբյանց Մայր տաճարի կանթեղներով զարդարուն Ավագ խորանի լուսանկարը ամենատարբեր իրադեպություններում կարելի է տեսնել, այդ վանք էլ՝ Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակության «Սիոն» ամսագրի «Շաղկիւն», սակայն եկեղեցու դռներից ներս մտնելով՝ ունենում են թե՛ խոստովող դժվար արտահայտելի էլ թե՛ լուսանկարներով անփոխանցելի հոգեւոր բարձր, բայց էլ անսովոր մի զգացում, որը մայրամասնական է ոչ միայն եկեղեցու ներքին ծավալե-

նում, գեղարվեստական հարթաբանով է եկեղեցական շինարարական, որում առանձնանում են հասկալիք եկեղեցին լուսավորող կանթեղները, այլև բնի այն ձեռավորումը, որը հայկական լինելով հանդերձ՝ միաժամանակ սերտրեն արեւելում է թե՛ բուն բյուզանդական և թե՛ կաթոլիկ եկեղեցու հետ, որը վերը հիշված հոգեւոր ման համակցության արտահայտությունն է Երուսաղեմի արդեն հայկական միջավայրում:

Հայոց վանքը էլ Մայր տաճարը Սրբոց Հակոբյանց՝ Սուրբ Հակոբերի են կոչվում, որովհետեւ, համաձայն եկեղեցական ավանդության, եկեղեցու մեծություն է թաղված 44թ. Հերուդես Ագրիպասի հրամանով գլխավորած Հակոբոս առաջինի գլուխը, ինչպես նաև՝ Երուսաղեմի առաջին երկրորդուր Հակոբոս Տյառնեղոս մարմինը, որով եկեղեցին է վանքը դառնում են Սուրբ Հակոբերի՝ Սրբոց Հակոբյանց:

Վանքի ընդհանուր հորինվածքը, Գլխաղի՞ր՝ այն տեղը, ուր ամփոփված է առաջինի գլուխը, էլ կից մասունների հնագիտական ժողովուրդները վկայում են, որ քրիստոնեության առաջին դարի այս սրբավայրի հնագույն երկու հասկանները՝ Ս. Գլխաղի՞ր և Ս. Արմասի մասունները, կառուցվել են չորրորդ դարում՝ այնուհետեւ Երուսաղեմի ինքնուրույն դարում կառուցված վանական համալիրում:

Այս բազմաբնույթությունը արագույնով է էլ վանքի ողջ կառուցվածքում ու տարածքում: Բերդադարձությունը իրենց նոր դարձնելով վանքի մեծությունները եկեղեցիների ու մասուններից բացի զգնվում են նաև ժամանակին այստեղ հոծ խմբով ուխտի եկող հայերի համար կառուցված կացարանները, ինչպես նաև՝ բնակելի մի շարք բնակարաններ, որոնք միաբանությունը սեղի հայությունն է սվել բնակության համար: Այստեղ ապրողներն իրենց կյանքն իսկ հարմարեցրել են վանական կյանքի ընթացքին. հանի որ վանքի դուռը փակվում է երեկոյան ժամը սասնմեկին, ուստի բնակիչները մինչ այդ ժամ է վանք գան, այլապես դուռն կմնան, որովհետեւ իրենց տները սանող այլ ճանապարհ չկա:

Իհարկե, թե որեւէ համայնական անհրաժեշտություն այստեղ ապրողներից որեւէ մեկին դարձնում է ուսանալ, ապա նա զանգահարում է վանք, նախապես զգուցանում, եւ վանքի դուռը իր գալու ժամանակ բացում են:

Վանքի տարածքում են զգնվում նաև Պատարարանի ու սեղի հայ համայնքի ուսումնական հաստատությունները՝ ժամանակավորաց վարժարանն ու ընծայարանը էլ Սրբոց թարգմանչաց միջնակարգ վարժարանն ու նախակրթարանը: Այստեղ են էլ Պատարարանի թանգարանն ու Մասենդարանը (գրադարանը), որոնցում այժմ նորագույն աստիճաններ էին ընթանում, ինչպես նաև՝ Չեռագրասունը: Հայոց դաստիարակության շինարարության ավանդույթն է ընդարձակ դաստիարակություն են Երուսաղեմի երանաճառի դաստիարակների հայացները: Այն դաստիարակների, որոնց ջանքերով սերնդեսերունդ փոխանցվել են որդես ավանդ մեզ հասավ Երուսաղեմի երանական սրբավայրերի դաստիարակության հայոց բաժինը՝ որդես Հայ Երուսաղեմ է Սուրբ Երկրի հայկական տղասավորություն է առաջնություն (միսիսի)՝ Սուրբ Հայության տաճարի միջին: Բերդեղեմի Սուրբ Ծննդյան եկեղեցին:

Այս այս դաստիարակ կազմակերպված ընդունելության ժամանակ ուխտավորների խմբին բարիգալության խոստով դիմեց Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակ Թորոս արեւելակոթու Մանուկյանը:

1967 թ. արաբ-իսրայելական դաստիարակից հետո վերացավ սփյուռնակայության խմբային ուխտագնացությունը Երուսաղեմ, իսկ մինչ այդ Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո դարձրել էր նաև արեւելահայության ուխտագնացությունը: Հայաստանի անկախացումից հետո 1990-ական թթ. եղան Երուսաղեմ ուխտագնացություն կազմակերպելու մի հանի փորձեր, որոնք, սակայն, հաջողություն չունեցան, եւ գրեթե մեկդարյա ընդմիջումից հետո սա ոչ թե Ափյուռից, այլ հենց Հայաստանից եկած ուխտավորների առաջին խումբն էր: Այս իրողությունը առանձնակիորեն շեղեցնում է կարեւորեցնում թե՛ Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակ էլ թե՛ միաբանության ու սեղի հայ համայնքի անդամները այս էլ մի շարք այլ հանդիպումների էլ հավաքների ժամանակ՝ մարտիկով, որ Վեհափառ Հայրաբեթի ջանքերով մահանկում են հայ ուխտավորության դարավոր ընթացքը վերստին բարձրանալու նախ Հայաստանից կատարվող ուխտագնացությամբ:

Բացի բուն թանգարանից, վանքում մի շարք բնակարաններ են ունեն իրենց թանգարանային-դաստիարակ մասը, որոնք ցույց են տալիս, թե ինչպիսին է եղել Սրբոց Հակոբյանց վանքի ներքին ենթակառուցվածքը նախորդ դարերի հայ ուխտավորության երան Երուսաղեմ, երբ վանքն ուներ ուխտավորների համար հաց դաստիարակ

Ուղեգրություն

Վեհափառ հայրապետի գլխավորած ուխտավորների խումբը Չեթսեմանիի Ս. Աստվածածին եկեղեցում:

Ա եղից

փոռը, այլադպր, ուխտավորների գրասենյակի սեղոնը և համանման այլ շինություններ: Բնականաբար, այս ամենը հիմա վերափոխվել է և այլ գործառույթ ունեն վանքի սարածիմ, սակայն նրանցից յուրաքանչյուրից լուսավորված մի-մի անկյունը մեր աչքերի առջև գեղատեսիլ է Սրբոց Հակոբյանց վանքով և Մայր սաճարով սկսվող Հայ Երուսաղեմի ավանդական հին դասերը:

Ցուցադրությունների այս շարքում բոլորիս էլ, բնականաբար, ամենից զարգացած էր Սրբոց Հակոբյանց վանքի Ձեռագրասան և ձեռագրերի լուսավորության վիճակը: Այստեղ մասնագիտացած և շինությունից շինություն անցնելով՝ վանքի սարածիմ իրար վրա բարձրացող հարկաբաժիններով, ուրմի վանական ավանդույթով այստեղ «թաղ» են ասվում, ինչպես օրինակ՝ ուխտավորաց թաղ, սարկավազաց թաղ և այսպես բազում, վանդակադաս մի ֆանի դռներ անցնելով, սանդղակներով վեր ելնելով ու վայր իջնելով՝ հասնում են Ձեռագրասան, որը եկեղեցական համալիրի մաս կազմող մի մասն է՝ կառուցված 18-րդ դարում: Ուրեք եկեղեցական շինություն՝ ձեռագրասան համար այն առավելությունը ունի, որ կառուցված է հասարակական բարեգործության և հասարակական թե՛ ձեռնարկ և թե՛ ամուսնու, ինչպես նաև ջերմամեկուսիչ են, ինչը առանձնակիորեն է կարևորվում արևելյան երկրի սրբալուսնային:

Երուսաղեմի Հայոց ձեռագրասանը իր 4000 ձեռագրերով հայկական ձեռագրերի երկրորդ խոռոչը լուսավորում է Երևանի մասնադասարանից հետո: Թեև արդեն ութ տարի է անցել այս ձեռագրասան՝ ասանայակների դասարանում, Նորայր արեմոսկոպոս Պողոսյանի վախճանումից, սակայն ձեռագրասանը թեև անհամար և նրա շուրջը: Ձեռագրասան դասարանում այժմ Արիկ Գայսեջյանն է, ով երկուտղաբանության հասնող սեր է դասարանում ունի հանգուցյալ սրբազանի հանդեպ: Փայտյա հնամո գեղեցիկ լուսավորություններով ըստ ավանդականի և իրենց մեծության լուսավորում են ձեռագրերը, ինչպես նաև ձեռագրացուցակները, հազվադեպ

մասյանները և տպավորությունների մասյանը: Այս մասյանում 1966թ. իրենց տպավորություններ են թողել Մասնադասարանի մասնադասարան, բարեհասակ Լեոնի Խաչիկյանը և այժմյան սնորհ Սեն Արեւսյանը, ովքեր այդ ժամանակ շուրջ երեք տարի աշխատել են այստեղ՝ իյուրենկավելով Հայոց դասարանում: Եվ ահա օրիորդ Արիկը, ես թերթելով տպավորությունների այդ մասյանի էջերը, բացում է այն էջը, որ ժամանակին իրենց գրառումներ են թողել Լեոնի Խաչիկյանը ու Սեն Արեւսյանը: Ուխտավորների այս խմբում այժմ մասնադասարանից Սեն Արեւսյանն ու ես ենք, և ձեռագրասան դասարանում մասնադասարան խմբում է, որ հիմա էլ մեր տպավորությունները գրենք Սեն Արեւսյանն ու ես: Տեսնելով Ձեռագրասան բաղնիկի վիճակը, ինձ անցավ մի լուսավորությունը ու մեկ անգամ ես հիշելով Նորայր սրբազանի վասակը՝ տպավորությունների այս մասյանում գրում եմ. «Նորայր սրբազանի վախճանումից ութ տարի անց լինելով Սրբոց Հակոբյանց վանքի Ձեռագրասանը և տեսնելով ձեռագրերի բաղնիկի վիճակը՝ այստեղից հեռանում եմ խաղաղ և հանգիստ սրահով»: Օրիորդ Արիկը, երբ տեսնելով այս խոսքերից և տեսնելով, որ գրության մեջ վերսին հիշել եմ Նորայր սրբազանին, այստեղ գեղեցիկ գրառումներ մասյաններից մեկից հանում եմ լուսնի մեջ էլ դասարան մի լուսանկար: Այս լուսանկարում Նորայր սրբազանի թաղի հողաթումբն է և վրան դրված մի լուսանկար: Պատկերի վրա գրված է. «Նորայր արեմոսկոպոս Պողոսյանին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեոնի Տեր-Պետրոսյանից»:

Ի՞նչ որ հուզիչ է մեր այսօրվա կյանքում, դժբախտաբար, եզակիորեն անտվուր մի երեսույթ, որ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի կողմից նման գնահատանքի կարող են արժանանալ ոչ միայն ազգային բարերարները ու Հայաստանում մեծ ներդրումներ կատարողները, որը ինձինք, բնականաբար, անասելիորեն կարեւոր, ազգագուստ գործ է, այլև իր ողջ կյանքը որոշելու մի միտք և անարյուն զոհաբերություն հայ մեծակույրի ու դրոյությանը նվիրաբերած մի լուսնու հայ վանական:

Ինչպես ասացիք, Սրբոց Հակոբյանց վանքի Ձեռագրասանը թեև հայկական ձեռագրերի երկրորդ խոռոչում լուսավորում է, Նորայր սրբազանը, սակայն, կատարել է մի անմասնաբեկ գործ՝ ասանակ հասնող իր սրահակներով այստեղ լուսավորող հայկական ձեռագրերի նվազագույնությունը: Նորայր արեմոսկոպոս Պողոսյանը հեղինակ է նաև բանաստեղծական մի ֆանի ժողովածուների, ուրմի նա ստուգել է Շուկակյան Վարդապետ գրական անվամբ: Ընդհանրապես անհամար է նեյ, որ ինչպես Ս. Ղազարյան, այնպես էլ այստեղ մեծ թիվ են կազմում բանաստեղծ իրերուսականները: Ս. Ղազարյան բանաստեղծության եթե միտք էին Վեներիկն ու Իսայիան՝ միջադարյան բանաստեղծությունը 19-րդ դարում դարձնելով ընդհանուր եվրոպական գրականության յուրօրինակ արձագանքը, ապա Սրբոց Հակոբյանց վանքում Սուրբ Երկիրը՝ ասվածաբանական իրերուսականներով: Հետաքրքիր է մի օրինակաբանություն, սկսած 1920-ական թվականներից, իրենց բանաստեղծություններով հոչակված են հասկալուսնուստ Երուսաղեմի Հայոց դասարանները:

Այս ցարը սկսվում է վաղամեծիկ Պետրոս Ղազարյանի եղբայր Եղիսե դասարան Դուրյանով, ապա բառնակվում Թորոս դասարան Գուրգենյանով, որի բանաստեղծական Կնարը առանձնակի ուժով հնչել հասկալուսնուստ իր դասարանից: Այս երկուսը դասարանների սեղանագործությունները նոր ժամանակի հայ

գետ բանաստեղծության ամենաարժեքավոր էջերից են: Բանաստեղծներ են նաև Երուսաղեմի մասնադասարանի Եղիսե դասարանի Տերտրյանը՝ Եղիսե (Եղիսե վարդապետ) գրական անվամբ, և Թորոս դասարանի մասնադասարանը: Վերջինս հեղինակ է նաև Կոմիտաս վարդապետին նվիրված մի ցար արժեքավոր ուսանասիրությունների:

Մինչ ձեռագրասանը դիտում էինք լուսանկարներում աղակուսակից երեսուցուկ կառուցած և կամ էլ մեծադար կազմում ձեռագրերի թիվումները, օրիորդ Արիկը բերեց Ռուսիայի ծաղկազարդած ավեսարաններից մեկը: Բացելով այն՝ սկսեց ցույց տալ և զգուստյալով թերթել ձեռագրերի էջերը, և ձեռագրասան սկսեց թեմալուսնուստ միջնադարի մեծ վարդապետ Երուսաղեմի ձեռագրասանը ումեր Ռուսիայի ծաղկած վեց ձեռագրեր, որոնցից մեկը ժամանակին Եղիսե դասարանի Տերտրյանը նվիրեց Վազգեն Վեհափառին, իսկ Վազգեն Վեհափառն էլ՝ Մաեսոցյան Մասնադասարանին: Մյուս հինգ ձեռագրերը բառնակվում են լուսնուստ այստեղ:

Ուխտավորների մեր խմբով այնուհետեւ եղանք Սիոն լեռան բարձունքում Հայոց դասարանության ընդհանուր ժողովում գեղեցիկ Ս. Փրկիչ և Ս. Հրեշտակապետաց հայոց վանքում: Վերջինս, համաձայն ավանդության, կառուցվել է Ամենա Բարեպաշտի սան զավթի տեղում, որ Հիսուսին հարցախնդրելու ժամանակ ծառաներից մեկը արթալուսնուստ է Լուսն: Հովհան Ոսկեբերանը գրում է, որ հրեշտակները, սաստափած այս հանդգնությունից, թեմալուսնուստ են իրենց երեսուցուց, և ֆանի որ եկեղեցին կառուցված է այդ տեղում, ուսի կոչվում է Սրբոց Հրեշտակապետաց: Երուսաղեմում Սուրբգրային դասարանը և այդ դասարանից հետո կառուցված հիշատակներն առարկայանում են և փոխանցվում սերնդեսերունդ: Հայոց լուսավորությանը հանձնված այս վանքում նման հարցած մի հիշատակ է Ուխտասանի ֆարը: Հիսուս Ծաղկազարդի երբ Երուսաղեմ է մտնում, ժողովուրդը ասում է. «Ուխտասան»: Այդ ժամանակ փարիսեցիները Հիսուսին ասում են, թե սասի ֆո աշակերտներին, որ քեզ նման փառաբանական խոսքեր չասեն: Հիսուս, սակայն, նրանց դասարանում է, որ թե մարդիկ էլ լուսնուստ, ապա «հարեղ կաղաղակեն»:

Սուրբ Հարություն տաճարի գմբեթը:

Եվ ահա, այս վանքի եկեղեցու ումերից մեկի անկյունային շինվածում գաղափարային մի ֆարկա՝ մարդկային բերան հիշեցնող նման բացվածիկ, որի համար ասվում է, թե այն մեկն էր այն ֆարից, որմի Հիսուսի այս խոսքերից հետո «Ուխտասան» ասացին: Երուսաղեմի սրբազան մթնոլորտում թվում է, թե այս ֆարի՝ բերան հիշեցնող զոգածե կրկնակի ֆարցել և մնացել են օվսանային հնչյունները: Ուխտագնացության մեր առաջին այս օրն ավարտվեց Սիոն լեռան Վերսասան և Տիրանուր Ննջման տեղում կառուցված սրբալուսնուստ գմբեթով, որմի, լինելով նոր ժամանակի եվրոպական եկեղեցիներ, իրենցում կրում են անցյալի սրբազան շուրջը: Հաջորդ օրն սկսվեց Ձիթենյաց լեռան սրբալուսնուստ այցելությունը: Այստեղ նախ եղանք «Հայր մեր»-ի եկեղեցում, որը ես մի օրինակ է, թե ավեսարանական դասարանում և տեղայնում Երուսաղեմում և ընդհանրապես՝ Սուրբ Երկրում: Համաձայն ավանդության՝ այս եկեղեցին կառուցվել է այն տեղում, որ Հիսուս ուսուցանել է «Հայր մեր»: Լազարյան այս վանքը անվանվում է «Peter Noster» և կառուցվել է 19-րդ դարում: Եկեղեցու սարածում բազմաթիվ լեզուներով «Հայր մեր» է գրված, որմից բարձր հայերենը երրորդ է՝ լազարյանից և արաբերենից հետո: Այստեղ մեր խումբը Վեհափառ հայրապետի գլխավորու-

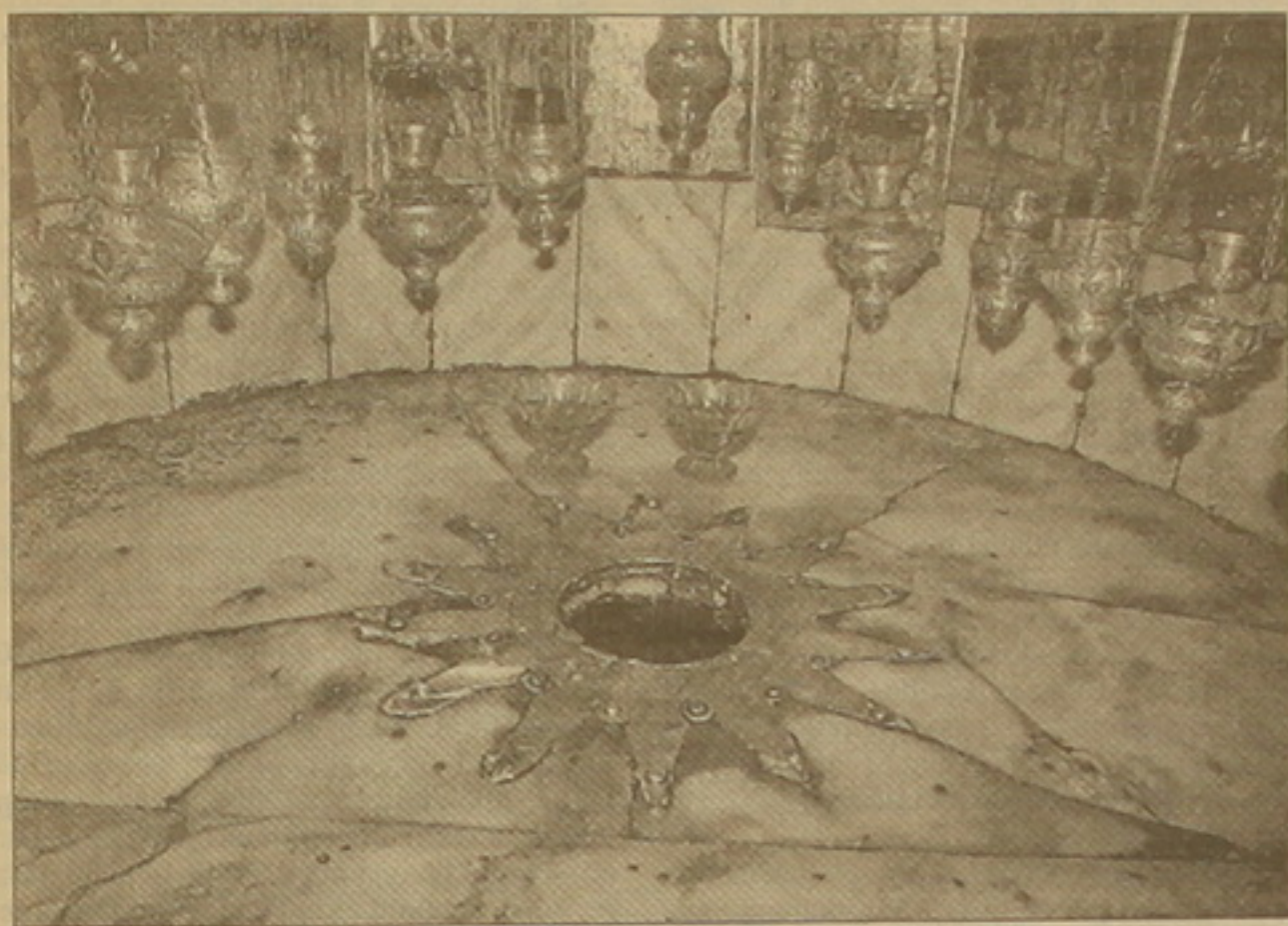
թյամբ երգեց «Տեմանական աղոթից»՝ «Հայր մեր» գրաբար հնչյունները միաստանելով այս աղոթի բազմաբանական գրեթե:

Այստեղից գնացինք Ս. Համբարձման սրբալուսնուստ, որը կառուցվել է այն վայրում, որտեղից երկիր համբարձվեց Հիսուս: Զրիստոնեական ամենագլխավոր և նվիրական սրբալուսնուստ մեկը եղող այս տեղը նախորդող դարերում դասակարգվել է հայերին, ապա և երկար ժամանակ վեճերի առարկա դառնալով քրիստոնեական եկեղեցիների միջև, որոշեց հերթական մի սխուստ արդյունքում վեճերի, վերցվել է քրիստոնյաներից, և եկեղեցին մզկիթ է վերածվել: Մզկիթ դարձված այս եկեղեցու ներսում ժողովարանի մեջ վերցված լուսնուստ է մի մասնադաս սալաֆար, որի վրա դասարան ուղղափառ են երկու ուսնախեստերի տեղեր: Ասվում է, որ այստեղից Հիսուս երկիր համբարձվեց և սա երկրի վրա Հիսուսի ուսնախեստերը կողմ վերցնել կեսն է, որի վրա եկեղեցին է կառուցվել, ապա, ինչպես ասացիք, դարձվել մզկիթ՝ դառնալով թերեւ միայն Երուսաղեմի բնուստ կրոնական համակեցության գաղափարային արտահայտություններից մեկը, որ մզկիթի ներսում այս տեղի վրա մահմեդական կրոնական արտահայտություններ են կատարվում, իսկ դրանում դրված վեճ ֆարին ամեն սարի Համբարձման տոնին Ս. Պատարագ են մասնուցում Երուսաղեմի Հայոց դասարանության միաբանները:

Մեր ուխտագնացության հաջորդ կայանը Չեթսեմանիի Ս. Աստվածածին Վերափոխման եկեղեցին էր: Գրեթե ամբողջությամբ հողի մեջ թաղված այս եկեղեցին մեկն է Երուսաղեմի ամենախոնավ շինություններից: Եկեղեցու վերին մասը վաղուց ֆանգվել է, սյուների խափսիսները ծածկված են երկաթից երեք մետր հաստությամբ հողի շեղում, այդ իսկ դասարանում ներս են մտնում՝ իջնելով 45 ասանիս ասիճաններով: Եկեղեցու կենտրոնից դեպ արևելք գեղեցիկ է Ս. Կուսի գերեզմանը՝ առնված առանձին մի փոքրիկ մասնուստ մեջ, որ ամեն առավել հաջորդաբար Ս. Պատարագ են մասնուցում հույները և հայերը: Ըարաքվա ընթացքում երկու անգամ դասարանում են նաև դոքսիներն ու ստորները: Այստեղ, Չեթսեմանիի եկեղեցին կառուցված է այն գերեզմանի վրա, որում դրվել է Ս. Կուսի մարմինը՝ երկիր վերափոխվելուց առաջ:

Մատենադարանի տնօրեն Սեն Արեւսյանը, Արիկի Գայսեջյանը, Վարդան Դեղիկյանը և պատմ. գիտ. դոկտոր Ազատ Բոգոյանը Սրբոց Հակոբյանց վանքի ձեռագրասանում:

Բեթլեհեմի Սուրբ Ծննդյան եկեղեցու Ս. Ծննդյան այրը:

Բեթլեհեմ

Կողմից մեր ուխտագնացության շրջանակում: Նորին Սրբությունը, բարձր գնահատելով Երուսաղեմի Հայոց դաստիարակության և ի մասնավոր՝ այս եկեղեցու հայ հոգեւորականների ջանքերը և նախանձախնդրությունը, մաղթեց, որ նուրբաց այս սրահը դառնա Հայ Երուսաղեմի հոգեւոր ու ազգային եւ մի կարեւոր կենսոնկառնի՝ այստեղ կազմակերպվելի միջոցառումներով և հանդիսություններով:

Երուսաղեմը կառուցված է բլուրների վրա, ուր մի մասը նաեւ «կռ» է անվանվում: Լեռները ավանդաբար համարվել են Աստուծոյ մայրուհի Սուրբ Կարմախի լեռան վրա Մովսեսին սվեց Տասնաբանյան, Հիսուս Թաբոր լեռան վրա Պայծառակերպելից՝ ազակերտներից երեւին հայտնելով իր աստվածությունը, եւ համբարձվեց դարձյալ լեռան գագաթից:

Հոգեւոր նույն այս խորհրդով սրբազան Բարձրագույն կառուցվել են բլուրների վրա, ինչպէս Աթենք, Հռոմը, Երուսաղեմը, հեթանոսական Հայաստանի կրօնադավանական կենտրոն Արսաւասը, որն անվանվել է նաեւ «Հայկական Կարթագեն»:

Երուսաղեմի զանազան բլուրներ են ոչ թէ իրենց բարձրությամբ, այլ իրենց հոգեւոր խորհրդի վրա խարսխված դաստիարակմամբ: Եթէ չստանա, որ սա Ձիթեմայից լեռան գագաթն է, ապա դժվար է դասակարգել, որ դու գտնվում ես առանձնակիորեն բարձրագույն մի վայրում, սակայն Համբարձման խորհուրդը անսահմանորեն բարձրացնում է իրադրութեան անհասկանալի կենտրոնը այս գագաթը, եւ ինչ թվում է, թէ գտնվում ես երկրի ու երկրի միջեւ: Եվ դարձյալ դաստիարակում է, որ իր սրբազան խորհրդով առանձնակի մի խորհրդով է հաղորդում Գեթսեմանիի եւ Երուսաղեմի մյուս ձորերին:

Ահա այս դաստիարակող դարերի ընթացքում ձեւավորված ավանդույթը երբեմն ավելի է ներագրում, քան բնության եւ արվեստի գեղեցկությունները: Այս իրողությունը ցայտունորեն արտահայտվում է Կենտրոնում, որ ըստ ընդունված վրա գտնվող մի զարմար կամուրջներ մյուսներից առանձնանում են ոչ թէ իրենց առջեւ բացվող բնակարանով եւ կամ էլ կամուրջների կամարածեւ թռչելներով, այլ իրենց շուրջը հյուսված ավանդույթներով: Կենտրոնի օրհնակ Ռիալտոյի՝ սիրահարների կամուրջը, որ ձեւավորված այս ավանդույթն է, որ աշխարհի արքայ կողմերից եկող ամենասարքեր զուգորդել համար վերածվում է երջանկության եւ վերհուսման վերադարձի ուղիների:

Գեթսեմանիի դարձյալ սկսվեց չարչարանաց ճանապարհը, եւ ահա խորհրդանշական կերպով այս դարձյալ գտնում ենք Հիլոնիսի՝ հրեական ողջակիզման Յադ Վաշեմ (Yad Vashem) թանգարանը: Ինչպէս որ մինչեւ Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը հասնելը երկար մի ճանապարհ էր, եւ անցնելով, որը խորհրդանշան է գաղթի եւ արագության ճանապարհը, որով անցան մեր նահապետները, այնպէս էլ Հիլոնիսի թանգարանը, որը գտնվում է Երուսաղեմի բարձրագույն մի կամուրջով եւ այն զգացողությունն են ունենում, որ աշխարհից գտնում են դեռ համակենտրոնացման ճամբար: Այս թանգարանի յուրահատկությունն այն է, որ բուն ցուցանմունքների եւ հրեաների ճանապարհի ու ողջակիզումը ներկայացնող դաստիարակական լուսանկարների դաստիարակական փոխառնում, այստեղ փոփոխ դաստիարակության վրա բնականաբար ցուցադրվում են վավերագրական ֆիլմեր, որոնցից յուրաքանչյուրը ավարտից հետո մտնում է ցուցադրվում:

Քանի որ մեր խումբը ղեկավարում էր Կեհափառ Հայրապետը, ուստի թանգարանի մուտքին մեզ դիմավորելու եկավ եւ ողջ ցուցադրությունը սրահ առ սրահ առաջնորդելով անձամբ բացատրեց թանգարանի ստեղծման Ավներ Երեմյան, ընդհանրիկ ուրի հնարավորություն ունեցանք առավել ուսուցիչ դիտելու Երուսաղեմի լեռան այս թանգարանը: Առաջին սրահում ցուցադրվում էին վավերագրական կադրեր, որոնք ցույց էին տալիս հրեաների բարձր վիճակը Երուսաղեմում եւ մասնավորապես Գեթսեմանիայում 1930-ական թթ. սկզբին: Համակարգչային վարդիտ մոնտաժով վավերագրական այս կադրերին միահյուսվում էին նաեւ արքայի լուսանկարներ, եւ մեծ լուսատեսային մի անկյունից մյուսը, երաժշտության մեղմ հնչյունների ներքո, դառնալով ստեղծված ընթացում եւ ծանկվում են հրեաների ժողովրդի դեմքերը՝ դիտողին փոխանցելով այն մասնումը, թէ սեսնեւ ինչ եղավ այս մարդկանց հեծազա ճակատագիրը:

Հաջորդ սրահի կադրերն էլ ցույց են տալիս, թէ ինչպէս հանրահավաքների անբիծներից եւ լեռնում մարգարեների սիրտնաններից հնչող երգերով, երկիրն անսովոր սկսասկանեմով եւ այն դասակարգող դարձված դուրսեմով Գեթսեմանիայի ու Երուսաղեմի վրա դառնալով ինչպէս է ֆաշիզմի ծանր ու սեւ վարագույր: Մյուս սրահներում դասակարգված էին հրեական շուրջակները, ապա եւ՝ համակենտրոնացման ճամբարները: Այս թանգարանի յուրահատկությունն այն է, որ այստեղ բուն ողբերգության շեւտաններից առավել վեր է հանվում դրանց գործարդման մեխանիզմը համակենտրոնացման ճամբարներում: Նույն այս նպատակին են ծառայում համակենտրոնացման ճամբարների մանրակերտները եւ հրեաներին ի մի հավաքելուց մինչեւ վառարաններում այրելու բոլոր փուլերը ներկայացնող դրվագները՝ ճամբարների համարապատասխան այդ բաժինների եւ մեխանիզմների փոփոխ մանրակերտներով:

Ընդհանրիկ դասակարգման մեծ եղանակի, առանց մեկ դիտելի հեռուստակայր կամ լուսանկար սեսնելու, մտնող դասակարգում եւ վերադարձնում եւ ողջակիզման այս ողջ ընթացքը եւ ավելի քան կենտրոնի հեռավորությունից մարդկային մի մեծ զանազան արդյունքի հիշյալ առաջին սրահում լուսատեսային վրայով սահանք ժողովրդի դեմքերի համար:

Ամենացնցողը, սակայն, թանգարանի վերջին սրահն է, որ վերտում երկնային անհունի դասարանն է ստեղծվում, իսկ ներքեւում գտնվող անթափանց դարձող սեւ անդունդն է: Այս դաշտի խորհրդանշան է մարդկային հիշողությունը, եւ երկրի անհունի ու խավարային անդունդի մեջջեղում՝ երկրային հասկանում, բոլորածեւ այս դաշտի դասերի երկայնակ դրված դասարաններում բաժանված են զոհ գնացած հրեաների կենսագրությունները դասարանակող հասարակությունը: Այստեղ գտնվում է նաեւ մի համակարգիչ, որի հիշողության մեջ, ըստ այբբենական շարքի, նշված են բոլոր զոհերի անունները, եւ յուրաքանչյուր գտնված նոր անուն թէ՛ գրանցվում է այդ համակարգչում եւ թէ՛ համարում այս հասարակության վերջին հասարակ եւ կամ էլ իրենով բացում մի նոր հասարակություն:

Մեր ուխտագնացության հաջորդ կենտրոնը Բեթլեհեմի Սուրբ Ծննդյան ճամբարն էր, որը գտնվում է Պաղեստինյան ինքնավարության սահմանում, եւ այնտեղ գտնվում համար թեթեւ է անցնել Իսրայելի եւ Պաղեստինի միջեւ ուղիս բաժանարար գիծ կառուցված բեռնեմ դասարան: Թե՛ հրեաները եւ թէ՛ Պաղեստինցիները ունեն հայրենիքի ու այդ հայրենիքի համար մղվող անձնագրի դասարան իրենց ուղիս ընկալումը, եւ քանի որ այդ ընկալումները հնարավոր չէ իրար հետ հաշտեցնել,

ուստի դառն բաժանում են բեռնեմ դասարան: Բաժանարար այս դասարանի կառուցման կողմից արարները անգլիկոսները գրել էին. «Բարի գալուստ արարական գեթսեմ»: Այստեղ, իրենց ընկալմամբ, այս դասարան իրենց գեթսեմ են դարձել:

Չնայած արար-խորհրդային հակամարտությանը՝ Պաղեստինյան սահմանում եւ գտնում են կրօնների եւ մշակույթների նույն զարմանահրաշ համակենտրոնությունը: Երբ մտնում Բեթլեհեմի Սուրբ Ծննդյան ճամբարը, այստեղ դասարան էին մասնուցում հույները: Մի փանի բողոքի հետեւելով ընթացող դասարանին՝ այնուհետեւ եկեղեցու հայկական թեմով իջանք բուն այրը, որ մոգեբերին առաջնորդած բեթլեհեմյան աստղ խորհրդանշան մի աստղ է, որի կենտրոնում ցրանածեւ մի արդար է, եւ նրա միջից երեւում է այն սեղը, որ ծնվեց Հիսուս, իսկ այդ սեղին կից գտնվում է եւ այն մտաբեր, որ դուրս ծնվելուց հետո: Թե՛ եկեղեցի մտնելիս եւ թե՛ ելնելիս մեզ իյուրընկալուրեն ողջունեցին Բեթլեհեմի արարները: Նայելով արեակեղ, համդարս ու արեակեղ մնայուն բարոյականության դուրսը իրենց դեմքերին կող այս մարդկանց, որոնք այստեւ սիրով ու հարգանքով ողջունում էին, ակամա ցանկանում էիր եւ նրանց երախտագիտությունը հայտնել, որ իրենց դասարանը 1915թ. արդարան սվեցին անարդարանում դառնալով եւ սանջայից մահվան դասարանված հայության փրկանքներին:

Հաջորդ օրը սկսվեց Հայրապետական դասարանով: Սրբոց Հակոբյանց վանքի Մայր Տաճարում Պատարագ մասնուցեց Գարեգին Երկրորդ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը: Հայոց Հայրապետի ամեն մի այցելությունը ազգային-հոգեւոր վերանորոգության մի նոր աղբյուր է դառնում սկսյալ երկրի հայության համար: Այս ուխտագնացությունը վերանորոգության մասն մի նոր աղբյուր եղավ Երուսաղեմի հայության համար: Մեր ուխտագնացության վերջին կենտրոնը բարձրակենտրոն Սուրբ Հայրության ճամբարը: Ինչպէս որ Բեթլեհեմի Սուրբ Ծննդյան ճամբարն է հիմնական Ծննդյան այրի վրա, այնպէս էլ Ս. Հայրության ճամբարը՝ թափուր գերեզմանի:

Ծննդյան փոքր եւ անբուր այրի ու թափուր գերեզմանի վրա կառուցված եւ ծավալասարածական մասն չափեր ընդունած զույգ ճամբարները, ասես, խորհրդանշան են հրաշալիառ Ծննդյան ու Հայրության խորհուրդների ծավալուն աշխարհում: Երկու ճամբարներն էլ գտնվում են հայերի, հույների եւ լատինների՝ կաթողիկոսների իրավասության ներքո: Ուխտագնացական ընդունված ավանդույթով՝ Ս. Ծննդյան եւ Ս. Հայրության ճամբարներում ուխտագնացները Սուրբ Երկրում գնված մտքերը վառում են մի դաս, ապա հանգցնում զանգակի ձեւ ունեցող կախված մեծադրա անոթների մեջ, որ կրակը հանգում է անօղ միջավայրում, ապա այդ մտքերը, որոնք այդ ճամբարներում վառված մտքեր, անում իրենց հետ: Օրհնության յուրօրինակ արտահայտություն է համարվում նաեւ թե՛ մտքերը եւ թե՛ ընդհանրապես Սուրբ Երկրից գնված հուշանվերները Ս. Ծննդյան այրի եւ Ս. Հայրության գերեզմանի վրա դնելը: Ընդունված ավանդույթն է մտնել վառելու նաեւ նրանց փոխարեն, ովքեր ցանկանում են, բայց հնարավորություն չունեն այդ սրբավայրը գնալու: Նրանք խորհրդանշական մի զույգ են տալիս, որով եւ ուխտագնաց գնում եւ վառում է մի զույգ մտք: Մեր խմբում եւս ցատքը մտն վառեցին իրենց մեծան խնդրանքով Հայաստանում դիմածների համար:

Ս. Հայրության ճամբարի հսկա գերեզմանների գտնվող մասնուրի փոքր եւ մեղ դուրսից մեր մտքերը մտնում են սյունածեւ այն փայր, որը դասակարգում է նաեւ հարության մանրակերտներում վրան մտած հրեականով: Այն անվանվում է հրեական կենտրոն, եւ ասվում է, որ այս փայր վրա էր ստիպակազգեստ այն հրեական, որը յուրաքանչյուր կանանց սվեց հարության ավեթիսը: Զիչ առաջանում է մասնուրի խորը իջնելով՝ վիճափոր ժայռում երեւում է իր հոգեւոր խորհրդով այնտեւ լեռնում թափուր գերեզմանը:

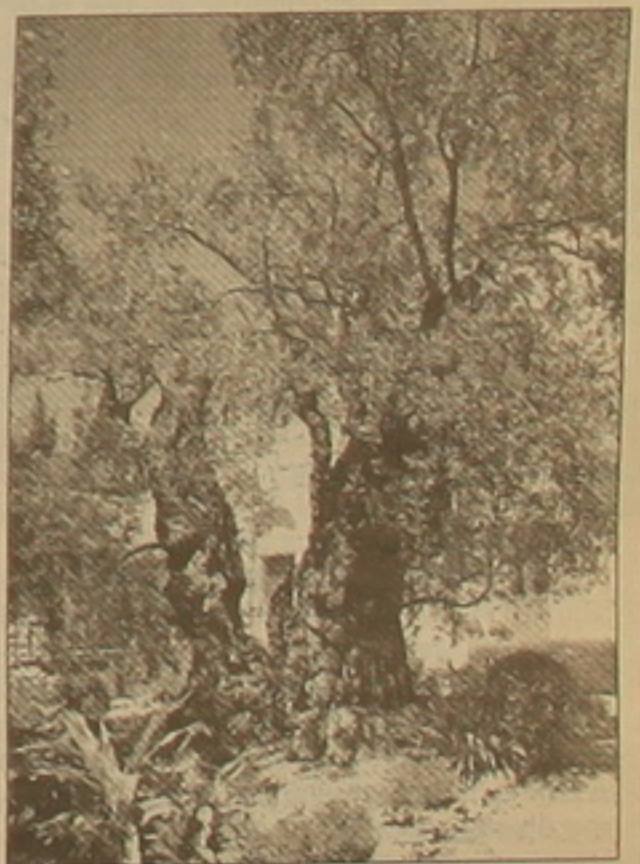
Երուսաղեմում առանձնակի հարգանքով են հիշում Կյուրեղ արքեպիսկոպոս Գաբրիելյանին, ով ավելի քան կես դար իր կյանքը նվիրեց Ս. Հայրության ճամբարի հայկական բաժնի ոչ միայն Պաղեստինյան հայրությանը, այլեւ ուսումնասիրմանը: Ընդհանրիկ Կյուրեղ սրբազանի ջանքերի, ճամբարի հայկական մասի հիմնելի ներքո բացվեցին Ս. Հայրության առավել վաղ շրջանի մի փանի հասկաններ եւ վաղ փրսոսնեական կառուցման մասեր, որոնք ունեն համարփրսոսնեական կարեւորություն ու արժեք: Ինչպէս այստեղ են ասում, Կյուրեղ սրբազանը այս մեծ սեմյակները դրեւել ու բացել է՝ արիւնք բարձրակարգ օրական մի բառ հող հանելով, ապա եւ ներկայացրել բացված սեմյակները: Նրա ընդհանրիկ անգամ ազգային ուղեակի դուրս է հաղորդվել համարփրսոսնեական գլխավոր այս սրբավայրի հայկական մասին: Օրհնակ, անսովոր եւ հուզիչ է, որ ճամբարի ներսում Սուրբ Վարդանանքի արարները անգլիկոսները գրել էին. «Բարի գալուստ արարական գեթսեմ»: Այստեղ, իրենց ընկալմամբ, այս դասարան իրենց գեթսեմ են դարձել:

Հիսուսի գերեզմանի այրը Ս. Հայրություն տաճարում:

Ս. Համբարձման մզկիթ դարձված եկեղեցին:

Գեթսեմանիի պարտեզը, որի ծիծեռնակներից ենթադրվում էր Հիսուս մատուցությունից առաջ:

դրան անվանք դասարանի սեղան է կանգնեցված եւ կամ ճամբարի ներսի կենտրոնական հասկաններից մեկում դասն ի վեր մի խճանկար դասակարգ՝ արված հայկական մանրակարգչության հետեւողությամբ, եւ դասակարգչի չորս կողմը ցրանակվում է հայերեն արձանագրությամբ, եւ թվարկվում են այստեղ կատարված հայկական նորոգությունները:

Ս. Հայրություն ճամբարում բարձրակարգ դասարան են մասնուցում եւ եկեղեցական արարներ արարողություններ կատարում հայերը, հույները եւ կաթողիկոսները: Որեւէ մի թեմայում իսկ կարող է սահմանակալել եղած իրավունքները: Նույնը վերաբերում է եւ Սուրբ Երկրի մի զարմար սրբավայրերի: Եվ միայն այստեղ եւ իրադրութեւ հասկանում, որ «Երուսաղեմի հայոց զինվորային միաբանություն» արտահայտությունը ոչ գեղեցիկ մի խոսք է եւ ոչ էլ ասվում է հնուց եկող ավանդույթով: Այն կենդանիորեն բարձրակարգ մի ներկա է ամեն օր կատարվող եկեղեցական արարողություններով եւ Ս. Երուսաղեմի ու Սուրբ Երկրի հայկական իրավունքների համար մղվող ժայռակով ու դասարանությամբ:

ԱԶԳՆԵՐՈՒԻ

Մասնավորեցում

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒԹՈՒՄ
ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌՆԵՐԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԱՌՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒՍՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՀՐԱԿՈՒՄ է ԱՃՈՒՐԻ, ՈՐԸ ՏԵՐԻ ԿՈՆՏԵՆԱ
2005թ. ՅՈՒՆԻՍԻ 15 -ԻՆ, ԺԱՄԸ 12.00-ԻՆ,
«ԱՃՈՒՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒՍՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ,
ՀԱՍՑԵՆ՝ Զ.ԵՐԵՎԱՆ, ՀՐ.ՋՈՉԱՐԻ, 27
ԿԱԶՄԱԿՈՒՄ է

ՀՀ կառավարության 17.10.02թ. N1833-Ս որոշմամբ լուծարվող «Գյումրի էլեկտրոն» ՂԶ-ի (հասցեն՝ Հիւսիսային մարզ, Բ.Գյումրի, Գործարանային 5) հաշվեկշռում գտնվող գույքը

Դասական աճուրդ

Table with 15 columns: N, Գույքի անվանումը, Ընդ. տարեթիվ, Զանակ, Մաս. %-ը, Մեկնարկ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ, N, Գույքի անվանումը, Ընդ. տարեթիվ, Զանակ, Մաս. %-ը, Մեկնարկ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ

Չղանդական աճուրդ

Table with 15 columns: N, Գույքի անվանումը, Ընդ. տարեթիվ, Զանակ, Մաս. %-ը, Մեկնարկ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ, Նվազագ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ, N, Գույքի անվանումը, Ընդ. տարեթիվ, Զանակ, Մաս. %-ը, Մեկնարկ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ, Նվազագ. գինը (Ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև համայնքներ, որոնք մինչև հուլիսի 14-ը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են ներկայացրել...

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև համայնքներ, որոնք մինչև հուլիսի 14-ը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են ներկայացրել...
-աճուրդային, իսկ իրավաբանական անձինք հիմնարկի փաստաթղթերի դասակարգման հաստատված փաստաթղթերը:
Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, որոնք վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:
Վերը նշված փաստաթղթերի առկայության դեպքում աճուրդային հանձնաժողովը մասնակցին տրամադրում է մասնակցի վկայական:
Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ՝ աճուրդի մասնակցի չհամաձայնակող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար՝ 3000 դրամ:
Աճուրդի մասնակցի վկայականները տրամադրվում են «Աճուրդի կենտրոն» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒՍՏԱՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ (հասցեն՝ Բ.Երևան, Հրաչյա Բոչարի 27) մինչև հուլիսի 14-ը, ժամը 17:00
, իսկ դիտորդի տուրքը վճարվում են ընդհանուր մինչև աճուրդի սկսվելը:
Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները վճարում են լոտ(եր)ին (գույքին) կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրատարակման թվականից մինչև աճուրդի բացմանը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածը՝ յուրաքանչյուր երկու օրվա շրջանում:
Աճուրդի մասնակցի ցանկացողները վճարում են լոտ(եր)ին (գույքին) կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրատարակման թվականից մինչև աճուրդի բացմանը նախորդող օրը ընկած ժամանակահատվածը՝ յուրաքանչյուր երկու օրվա շրջանում:
Գույքի դիտարկումը իրականացվում է ընկերության հավասարազրկային կառավարչի կողմից:
Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակցներին և յուրաքանչյուր մասնակցին, ներկայացված մասնակցի վկայականի համարին համապատասխան, տրամադրում է հասցե:
Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:
Աճուրդավարը մասնակցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը (լոտերի վճարվող իրականացվում է վերը նշված հերթականությամբ):
Դասական աճուրդի դեպքում՝ ցանկացած մասնակցի իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուտքի կտրուկ հարվածը, ներկայացնել ճիշտ գնային հայտ, որը լոտի է գերազանցի մասնակցների կատարած նախորդ գնային հայտը՝ նվազագույնը հավելման (այսինքն) չափով:
Վերջին անձնաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակցից, աճուրդավարի մուտքի կտրուկ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակցից: Եթե մի և՛ մի մասնակցի միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավաքաբար չափով, ուրիշ հետևյալ քարձի գնային հայտ չի ներկայացվել, ապա աճուրդի հաղթած մասնակցից է համարվում վիճակահանության արդյունքում ընտրված մասնակցից:
Հոլանդական աճուրդի դեպքում՝ աճուրդավարի մուտքի կտրուկ հարվածից հետո գնորդ չլինելու դեպքում, մեկնարկային գինը իջնում է նվազագույնը հավելման (այսինքն) չափով այնքան, մինչև մասնակցներից մեկը առաջինը քարձի լոտը ներկայացրել իր վկայականի համարին համապատասխանող հարցը, քայլիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով լոտը ձեռք բերելու մասին և աճուրդավարի կողմից անմիջապես համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակցից:
Աճուրդի հաղթող է համարվում այն մասնակցից, ով առաջինը է քարձից ներկայացրել իր մասնակցի վկայականին համարին համապատասխանող հարցը և քայլիս է իր համաձայնությունը լոտը հայտարարված գնով գնելու մասին:
Եթե մեկից ավելի մասնակցներ միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավաքաբար չափով, ապա աճուրդային հանձնաժողովի որոշմամբ միաժամանակ հայտ ներկայացրած մասնակցներից մինչև իրականացվում է դասական աճուրդ՝ նրանց կողմից առաջարկված գինը ընդունելով որոշեց մեկնարկային գին: Եթե մեկնարկային գնից քարձի առաջարկներ մասնակցները չեն ներկայացրել, ապա աճուրդի հաղթած մասնակցից է համարվում վիճակահանության արդյունքում ընտրված մասնակցից:
Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակցից դիտարկում է՝ հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկված գնի ամբողջ 3 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (10 օր) վճարվում է հետագա վճարումները կատարելու դեպքում նախաձեռնողի հետ միասին հավաքվելով և վճարման ենթակա գումարի մեջ (մեկից ավելի լոտ ձեռք բերելու դեպքում) նախաձեռնողը հավաքվելով է անձնաբարձր վճարում գին ու վճարումը լոտի վճարման ենթակա գումարի մեջ), իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում և չվճարված մասնակցից զրկվում է աճուրդի մասնակցելու իրավունքից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակցից սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկված գնի ամբողջ 3 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ծանաչվում է աճուրդի հաղթող և ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրության ստորագրման օրը վճարում է լոտը:
Աճուրդում վճարված յուրաքանչյուր լոտի գույքածու գինը նվազագույն ապահովագրման հիմնադրամի չափը չգերազանցելու դեպքում հաղթող մասնակցից աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրության ստորագրման օրը վճարում է լոտի ամբողջ գումարը:
Աճուրդում չհաղթած մասնակցներին, գրավոր դիմումի առկայության դեպքում, մուծված նախաձեռնող վերադարձվում է աճուրդի ավարտից մեկ օրվա ընթացքում:
Վճարվող լոտերին (գույքին) ծանոթանալու համար զանգահարել (091) 41-86-59 հեռախոսահամարով:
Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, դաստիարակման նախքան վճարելու դեպքում) և լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եմ դիմել f.Երևան, Հրաչյա Բոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:
f.Երևան, Հրաչյա Բոչարի 27 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին՝ հեռախոս՝ 27-65-94, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:
Հանրավոր փոփոխություններն ու լրացումներն կհրատարակվեն այն ձևով, ինչպես նախքան վճարվել է աճուրդի մասին սույն հրատարակային ծանուցումը:

2 էջից

այնտիպի հարստություն դիզել, որ Հոռոմ վերադարձին դաս էր ստառնում իրեն այդ չարաճառանների համար, ազատվել է Կեսարի միջամտությամբ: Համենայն դեպս, մեծահարուստ դարձած արդեն կալվածք է ձեռք բերել ու կառուցել հոյակապ մի դասակարգ, որ հետագայում էլ կոչվել է «սալլուսիական» ու եղել կայսրերի սեփականություն: Եվ ահա, կալվածատեր, ֆազիլ է մի կողմ, երբ Հոյկոս Կեսարի ստանությունից հետո հրաժարվել է ժողովրդական գործունեությունից, այլևս առանց «հոյսերի, վախերի եւ որեւէ կողմնակալության»: Եհ, գոնե լավ է, որ արդեն մեծահարուստ հռոմեացու իր մնացյալ կյանքը, մի քանի տարի ետ մինչեւ հիսուն

ցունդ այն նույն Կիկերոնն է, մեկն այն համաժխարհային մեծակոթի մեծերից, դարձավ բարձր գնահատված մի դեմք, որ բոլորովին այլ կերպար էր մասկերացել աշխի, երբ կարող էր նրա երկերը, նաեւ կարող էր նա մասին: Ուրան էլ մարդկային թեմություններ ունենալ Կիկերոնը, անկարելի է, որ լինեք այնտիպի նողկալի սիդ, ինչպես մերկայացված է այդ հայտնագրում: Եվ հենց հայտնագրում էլ այնքան նողկալի է իբրեւ գրված, որ բռնաբանող ման վերադառնում ու խփում է այդ մի ֆանի էջը մոտոդին: Միթե իմո՞ւ Սալլուսիոսն է այդ մոտոդը՝ այնքան չարախելու հայտնական գրադարձիչ: Բայց չէ՞ որ նույն Սալլուսիոսը խստագույն դասադասում է Կասիլիոսայի դավադրությունը որոշե մեծա-

նա, երեւի, մի տեսակ «թեմա» է եւս-նայել՝ ջանալով մանակել անցյալի այդ մեծանուն հեղինակների ոճը, գրչի վարժանքներ անելու ինվելիսիկոսի ձեռով: Հռոմեական-դասակարգային մի ձեւ, որով հռոմեացիներն անխնա դարձան, նույնիսկ գրադարձում էին իրար, մանավանդ ֆաղափական դասադասում: Գուցե այնտիպ խիզախորեն հանդուգն էին նրանք, որ ման մերկադարձում դարձան մեծանուն այնքան սարսիմակ չէին թվում իրենց, որքան այսօր մեզ: Կամ գուցե այնքան կեղծավոր էին, որ սովորական բան էր թվում իրենց, հռոմեական ճարտարություն, երբ ֆաղափական հաշիվներից ելնելով, բայց անդամայն խոսելով առաջնությունների անունից, այդ-դեպ անխնա խեղճում էին իրար, ճիշտ ու սուր խառնելով, անգամ ի

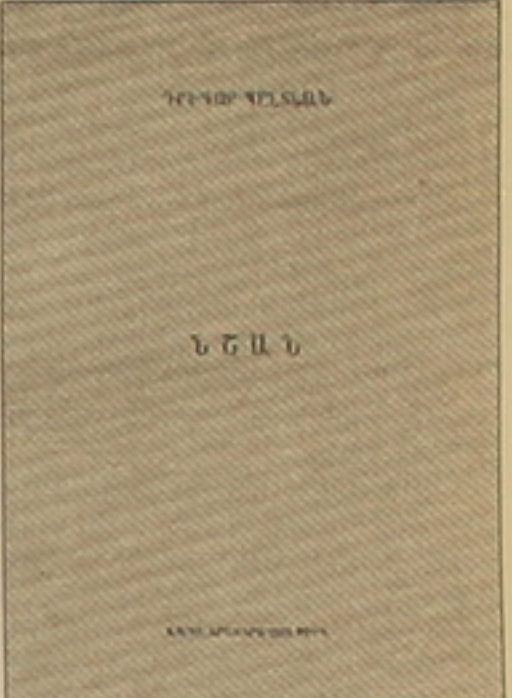
Ե էջից

երկվությունը կենթադրե, որ սփյուռ-ֆահայու մեջ օսար մը կա: Ես-ն ունի հայու եւ օսարի երեսներ եւ այդ երկունս իրարու հետ կեփվին անդադար եւ երկու լեզուները երբեմն կրնան խառնվիլ, այսինքն՝ սփյուռֆահայը երբեք կարելի չէ նկատել իբրեւ մեկը, որ ունի մեկ իմնություն:

- Պրն Պլեյսյան, թեւ ցաս չարչրկված, բայց թեւս անուշաքանցելի ետ մեկ հարց. ինչ էի խորհում մեր ժողովրդի ճակատագրական՝ բազմաթիվ աստեղծություններով լեզվական, մշակութային, ուղղագրական:

- Մեմ ունիմ 2 բարբառ, գրական 2 լեզուներ՝ արեւմտահայերեն եւ արեւելահայերեն, որոնցմե մեկը ղեկավարում եմ կնկարվի, թեւ Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար լեզուն արեւելահայերենը չէ, այլ հայերենն է, ղեկ է ձեռել ասիկա: Ունիմ հին հայերենը՝ գրաբար լեզուն եւ բազմաթիվ բարբառներ Հայաստանի մեջ: Լեզվի այս զանազանությունները իրարու հակասող երեսույթ չեն նկատեք, այլ՝ հարստացող: Եի՜ս է, որ արեւելահայերենը որո զարգացում ունեցավ եւ հիմա երկու լեզուներն իրարմե բավականին սկսած են հեռանալ: «Մեկ ազգ, մեկ մշակույթ»-ը, որ կիողվվի հաճախ, լոզունգ է միայն, խորհիմ մեջ մեկ ազգ թեւս, բայց մեկ մշակույթ՝ չէ, մշակույթներ՝ համաձայն եմ: Մեկ լեզու ղեկավար, այդ ալ անհրաժեշտություն մը չէ: Ուրեմն այդ լոզունգներն անդին կարեւորը, կխորհիմ, այն է, որ կրնան երկուսը իրար հասկնալ, երկու մշակույթները, երկու լեզուներն իրարու հետ կենսակցիլ: Արեւմտահայերենը դժբախտաբար հոս ղեկավարելու չափ մերկա չէ, օրինակ, դյուրացական համակարգի մեջ ղեկ է սրվել սկիզբն եւ ցաս կանուխն, եւ չսրվել իբրեւ այս-դարիկի լեզու, այլ սրվել ամբողջական մշակույթի մը լեզու: Հեռաժեպից, մանուկն արեւմտահայերենը սրվել իբրեւ բնական լեզու մը: Այս բոլորը ղեկ է նրա մտայնեմ, որ մեր ժողովուրդին երկու հասկանքները իրարու հանդեմ հարձակողական կեցվածք չունենային, փոխանակ հակադրվելու, ղեկի համարվելիմ, ֆանի որ մերկա Հայաստանի տայաններն այնտիպի են, որ ցաս սփյուռֆահայեր այս-եղ կուզան եւ հակառակը: Այս փոխադարձ ճեղքափոխություններն անդամայն միջակայն չեն, կրնան սեղծել մեր տեսակի երեսույթ մը, թեւս մեր տեսակի լեզու մը, որ այս երկուսը կրնա համարել իր մեջ:

Ուղղագրության խնդիրը արբեր խնդիր մըն է: Ինձի համար հսակ դարագա մը կա: Ան, որ փոխած է իր ուղղագրությունը, ղեկ է վերադառնալ իր եղբ: Գուցե արեւմտահայերեն ալ ղեկ է որո չափով փոփոխություններ ընեն, փոխադարձ հակացողության լավագույն եզրերը գտնեն: Կխորհիմ, որ հարցն ավելի իրողութեամբ, ֆաղափական երեսույթ է, ֆան թե զուս լեզվաբանական: Նախ ղեկ է լեզվաբանները դուս ուղիս այս հարցն: Ուղղագրությունը ազգի մը ավանդության, մշակույթի, դասմությանը դաս-

կանող երեսույթ մըն է, ընդհանուր համաձայնության մը եմքակա: Ուղղագրությունը կողի խնդիր մըն է, մեմ ղեկ է համաձայնիմ ընդհանուր կողի մը ցուրը, ինչպես այբուբենը սեղծելու դարագային: Ինչու Մասցոնը չգործածեց լատինական, հունական այբուբենը, դարագային կող մը սեղծեց իր լեզվի համար, որ այդ լեզվի մարդիկ իրարու հետ հաղորդակցվին այդ կողով, ուղղագրությունն այդ է, ոչ ավելի, ոչ ղակա: Պիտի ընդհանուր համաձայնության գալ, առանց մեկը մյուսին նկատմամբ առավելություն հանդես բերելու, նույն կողով իրարու հետ խոսելու, բառերը նույն ձեռով տեսնելու:

Առավելաբար, եթե բարբառներն անդադար խոսվին միասին, կամ մաց-կամաց ավելի հասկ ըլլան, փոխանակ ինձի երեսույթ մը ըլնելու, ինչ է՝ գրաբար կխոսիս, չեն հասկնալ: Բայց ես ալ նույնը կրնամ ըսել իր գեւ արեւելահայերենիմ համար, որովհետեւ մարդիկ հոս արեւելահայերենը գեւ կխոսին:

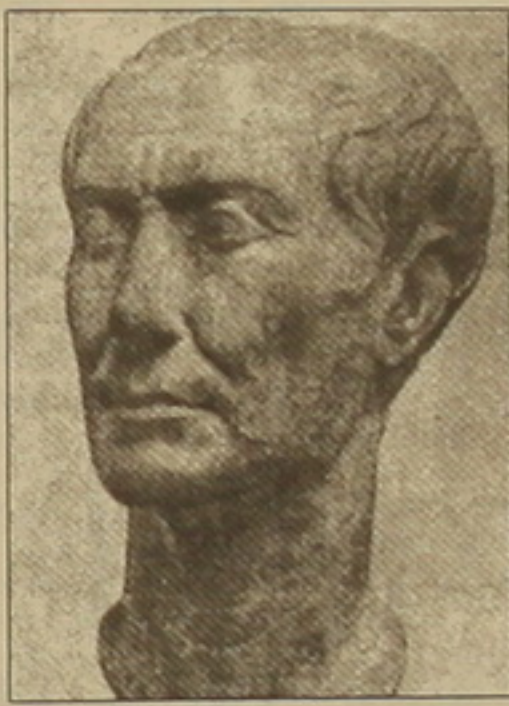
- Եվ ինչպիսի՞ տղափոխություններ ունեցա՞ր այս այցելությունից՝ լեզվական, մշակութային, առօրյական, բարոյական, ինչպիսի՞ էական փոփոխություններ նկատեցի՞ր:

- Վերջին քանի տարիներու ընթացիմ Հայաստանի մեջ հայսնվեցավ ուրի խավ մը: Նախկին մշակված խավն անհետացավ, գնաց կամ տեղափոխվեցավ, եկավ ուրի խավ մը, որ ավելի հարուստ է, իբրևանական որո լեզվներ գրված եւ, անուշաքանց, կխոսի խառն բարբառով: Լեզվի մը ներքին փոփոխություններն արտաքին տայաններու բերմամբ կրնան նաեւ օրինաչափ դիսվիլ, այնտես կդասաի, որ լեզվի մեջ հանկարծ ուրի ցերեր ավելի կակ-սիվանան, ավելի գործուն կդառնան, ֆան նախորդները: Հարցն այն է, որ հավասարակշռություն մը ղեկ է գտնել եւ մանավանդ ուսարի ըլնալ հեռաժեպի, թեթեւ մեջ: Այսինքն՝ լեզվական կող մը հաստատվի, համաձայնություն մը, որ այս ցաս արագ փոփոխվող լեզուն մեզ չսանի Ափրիկեի մակարդակին: Ուրովհետեւ ցաս փոփոխվող լեզու մը վստագավոր է այն իմաստով, որ 20 տարի վերջ չես ճանչնար նախկին լեզու:

Վերջին անգամ եկած էի երկու տարի առաջ, փոփոխություններն ակնհայտ են: Երեսնի կեղորնը նկատի չունիմ անդամայն, մարդը ընդհանուր մայնությունը ավելի փոփոխության ենթարկված է, այն տղափոխությունն ունիմ, որ ընկերային ցերերն ավելի հաստատուն են, ավելի խստագրված: Գնմ կրնար ավելի խոսիլ ֆաղափական, ընկերային երեսույթներ մասին, որովհետեւ 15 օրը բավարար չէ, եւ բացի այդ ես լավ տեսնող մը չեմ: Զիչ մը դուստն կեսնես եւ տեսածդ անդամայն ճիշտ չես հասկնալ: Հայաստանի երեսույթը ցաս բարձր երեսույթ մըն է, երբեմն կթփի ֆառս, երբեմն ցաս լավ համակարգված, ո՞ր մեկը ճիշտ է՝ չես գիտե...

Սալլուսիոս

Հուլիոս Կեսար

Կիկերոն

տարեկան, հասկացրել է ոչ թե իր արհամարհան նվաստ հաճույններին, ինչպես ուրի հարուստ հռոմեացիներ, այլ նվիրել է իր երկիրն «խոսով» ծառայելու առաջնությունը, իբրեւ դասնագիր ու իր օրմ բարեր անկու-մից «սխրած ու վրդովված» բարոյախոս: Եվ դարերին ժառանգություն է թողել իր երկրը, այս երկու գլուխգործոց մեծագրությունները մանավանդ, որոնք իրենց ոճով եւ այլ արժանիքներով մեծ ազդեցություն են գործել հետագայ լատինական գրականության վրա ու, ավելին, զանազան լեզուներով թարգմանվել են բազմիցս, մինչեւ այսօր էլ հաճույնով են ընթերցվում ոչ միայն իբրեւ դասնագրական, այլեւ գրական երկեր, ինչպես ինքն էլ ահա ունեցա այդ վայելել, կարդալով անգլերեն:

գույն ղեկավար հանցագործություն, եւ դրա մասին իր մեծագրության մեջ ոչ մի վաս բառ անգամ չի ասում Կիկերոնի վերաբերյալ, որիմ բազմիցս հիշատակում է, բնականաբար, ֆանի որ հենց Կիկերոնի ձեռնում էր գեղագույն իբրևանությունն այն ժամանակ, լինելով կոնսուլ, եւ նա է մերկացրել ու վնասագործել այդ դավադրությունը՝ փրկելով Հոռոմը մեծ վնասից եւ դրա համար նույնիսկ կոչվելով «Հայր հայրենյաց»: Պատմաբանների ու լատինագետ բանասերների միջեւ, դարձվում է, վեճ էլ կա՝ վերաբերել Սալլուսիոսին այդ հայտնագիրը: Ուման վերագրելու կողմ են, ուման դեմ են, ուման էլ կարծիք են փոխում այս ու այն կողմ:

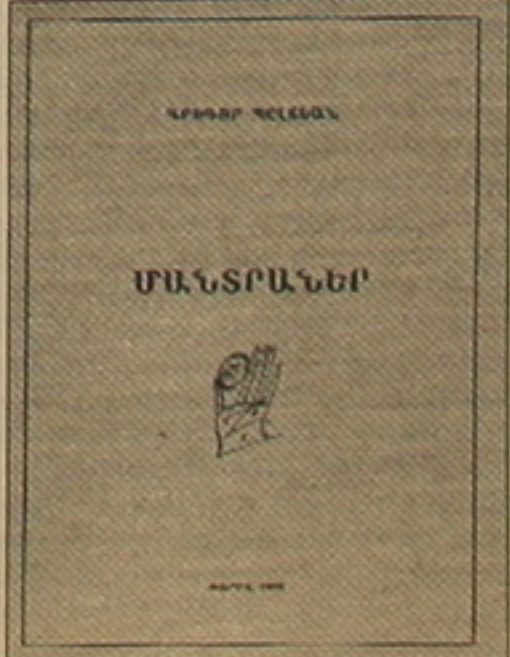
Համենայն դեպս, այդ հայտնագիրը որոշե տարակուսելի է բերված այս գրում: Բայց ավելին: Բերված է նաեւ մի դասասխան հայտնագիր, որ վերագրվել է Կիկերոնին: Սա էլ ցաս տարած տղափոխություն է թողնում թե իբրեւ անձնագրվ իմնադաստանություն, թե իբրեւ նույնքան նողկալի մեղադրանքներով հարձակում, եւ գրված այնքան անուշաքանց, որ բոլորովին ման չէ բուն Կիկերոնի գրչիմ, ինչպես առաջին հայտնագիրն էլ չի թվում, որ բարերի աղականոնից եւ իր երեսույթական «հոռի փառասիրությունից» անգամ «սխրած ու վրդովված» Սալլուսիոսի գրչիմ է մնամ: Մտածում եմ՝ սա ինչ տղափոխություն է, այս հայտնագրերի խնդիրը, չէ՞ որ երկուսի էլ՝ թե՛ Կիկերոնի, թե՛ Սալլուսիոսի, ինչպես առաջադասակ, հռոմեացի հեղինակների, ամենապարտապարտն ու գործածած բառը «առաջնություն» է: Չուն մարդկայնորեն ինձ հետաքրքրում է այս խորվիչ, տխուր տղափոխությունը, որ կարծես մի ինչ էլ զավեցական է հնչում: Եվ ուզում եմ հասկանալ:

Բնագրս, այսինքն՝ ծածարության զգացումս ավելի հավասում է այն դասնագրաններին ու լատինագետ բանասերներին, որոնք դեմ են այդ նողկալի գրվածքները Սալլուսիոսին, առավել եւս Կիկերոնի վերագրելուն: Մանավանդ, որ կարծիք էլ կա, թե դրան հետագայում հորինված կեղծվածքներ են, իբրեւ գրչի վարժանք հռոմեական դյուրեցություն: Գուցե իմն ժամանակներում ավանդաբար գիտեին, որ Սալլուսիոսի միջեւ, ֆաղափական թե՛ մայրաքաղաքի ղեկավար Հոռոմն, եղել է մի հակամարտություն ինչ-ինչ դասնագրում, որոշե մեծա-

ցույց դնելով հակառակորդի անձնական վարժ ու բարձր:

Այնուամենայնիվ, ըստ երեսույթիմ, ավելի նախնականորեն բնասիդ, ավելի անխոր իրադաս են թվում հռոմեացիներն իրականության հանդեմ իրենց վերաբերմունքով՝ լինի խոսերի, լինի գործերի մեջ, ֆան մեր նոր ժամանակների մարդիկ, որոնք խոսերն ու գործերը, մանավանդ ֆաղափական աստղաբանում, օտարված են ավելի թափանցի, ավելի ահավոր կեղծիմով: Այնու գալիս եւ հռոմեական ֆանագրագործության մեջ այն զանախորդն իրադաս դիմախոսակները՝ կայսրեր, զանազան աստղաբանների գործիչներ, նույնիսկ հասարակ հռոմեացիներ, այդ սուր, ղեկի իրադասությունը դասկարծելով դեմերի մի ամբողջ անկրկնելի դասկարծարան, մեր սարսուռ ազդելու չափ տղափոխիչ, երբ նայում ես ամեն մի դեմքին, որ այնքան կենդանի, խոսուն է թվում իր ուրուց դիմագրերով արտախայսված անհասական բնավորությամբ ու նկարագրով, տեսնում ես նույնիսկ, թե այսինչ կայսրեր կամ գործիչ դեմք, թե կուզ մի ֆանի ճգրտորեն բունված բնորո զգեմով, հենց համադասախանում է դասնականներն վկայված նրա գործունեության բնույթին:

Իզուր անցյալ օրը «ահավոր» կոչեցի հռոմեացիներին: Դարերի ընթացում ո՞վ ահավոր չի եղել որո հանգամանքներում, ինչպես ասել եմ արդեն, խորհրդածելով Սուլլայի կերպարից թեւադրված, հասնելով մինչեւ մեր օրերը եւ աղագայի էլ մտահոգությամբ: Հանկարծ անդադարձա հիմա, որ այդ Սուլլան, մի երկու տարի իբրեւ լեզու հետ, գոնե կամուրջի հրաժարվել է իր դաժան բռնադատությունից ու մի կողմ ֆազիլ իր անձնական կյանքն արդեւ: Իսկ մեր օրերում, հենց իմ սերունդը ցաս ու ցաս ավելի ահավոր տեսավ: Հիշեմ էլ, Սալլուսն էլ մինչեւ իրենց կյանքի վերջին րոպեիմ համառորեն իբրեւցիմ անագրույն, անգիջում բռնադատություն, եւ նրանց չարագործությունների գոհ գնացիմ ֆանի-ֆանի տեսակ միլիոն կյանքեր, հարյուրավոր միլիոն կյանքեր եւ դարձան անգրում ու տառադան, սրբություններ կրծանվեցին, բարոյական արժեքներ ֆանվեցին, գուցե ճակատագրականորեն աղականվեցին բարեր, եղծվեցին, աղճատվեցին բյուրավոր մարդկային հոգիներ...

Ծնողները

Հայրը Չաքըր Պոլ Չաքըրը (ծնված 1804-ին), ըստ «Ունեսթ Բենգալ» Հարավային Բենգալի վիճակագրական վարչության սվյալներով, ծառայել է Բենգալի կառավարության և արևմտաարևելյան Ինդիայի կառավարության...

Մայրը՝ Մարիամ Չոբերը (Միրիամ Ասվաթասուր Պոդոս), ծնվել է 1811-ի սեպտեմբերի 17-ին: Նրա ժամանակը կապված է բրիտանական առևտրի Հնդկաստան ներթափանցելու հետ: Միրիամը հայտնի առևտրական, աբիսուրասական ծագմամբ աղա խաչիկ Առաքելի բոնոստիկն է եղել: Վերջինս 18-րդ դարի 2-րդ կեսին ամենահարգված հայն է եղել Կալկաթայի հայ համայնքում: Նրա առասածուն նվիրակությունները, մասնավորապես Սր. Նազարեթ հայկական եկեղեցուն, հասկանալի են: Կառուցել է սվեյ եկեղեցու Երջարասող թաղը, նվիրել է զանազակազան անգլիական ժամանցույցը, որը դեռևս հաս...

լեզի սնտեմությունը ոչ միայն ձեռք է բերում նրա մեծադիր նկարը եւ սեղադրում դաշիլի-ձում, այլևս մի առանձին նախադասությամբ նրա անունը հիշատակում դրոյրցի ամենօրյա աղոթքի տեքստում:

Հոնկոնգում երիտասարդ Չաքըրը անմիջապես ժամանակավոր աշխատանքի է ընդունվում «Հինդուստան, Եւրոպիա եւ Չինաստան քանկում» անսական 50 դոլար աշխատավարձով: Զին ժամանակ անց գրավում է հաճախորդներից մեկի՝ «Դեյվիդ Սասուն եւ ընկ.» մեքլայացուցչի ուսուցիչությունը, որի խոստումներից ոգեցնչված 1866-ին բացում է արտադրության փոխանակման իր սեփական գրասենյակը: Երկու տարի անց «Հինդուստան քանկից» նրա ընկերը՝ Հոնկոնգի Նաորոցի Մոդի, միանում է նրան՝ ստեղծելով «Չաքըր եւ Մոդի» ֆոնդային բուրսան: Հետագայում ընդլայնելով գործունեությունը, նրանք զբաղվում են նաեւ անսարժ գույքի առուեսախոյ: Երկուսն էլ սեւալականի տեր անձնավորություններ լինելով, մեծ գումարներ են ներդրում Զոնկոնգ և աղաքի զարգացման երազերին եւ մեծ գումարներ վասակում: Հաջողությունը նոր դուներ է բացում եւ ընկերները շուտով իրենց գործունեությունը ծավալում են նաեւ այլ նավամասույցի, լասսանակերի, իյուրանոցների, սրանստորի (սրան...

դեքի կին ուս Զի դել «Մարլ հոլ» կոչված աղաքում, որ որոյես ժառանգություն անցել է լեդի Չաքըրին, իսկ վերջինիս մահվանից հետո՝ 1935-ին, կառավարությանը, սըր Սեւիլ Զեյնենի առաջարկով, որոյեսուի օգտագործվի Չինաստանի նավային գլխավոր հրամանատարության կողմից: 1946-ի մայիսի 11-ին հրդեհի բռնկումից մեծապես վնասվում է շենքը եւ դառնում բնակության համար ոչ յոյեսուի: Վերջնականապես փանդվում է 1953-ի Նոյեմբերին, եւ նույն տարածում կառուցվում են բնակարաններ, որոնք սկզբնական Երջանում կոչվել են «Մարլ հոլ», իսկ հետագայում՝ «Չաքըր հոլ բնակարաններ»:

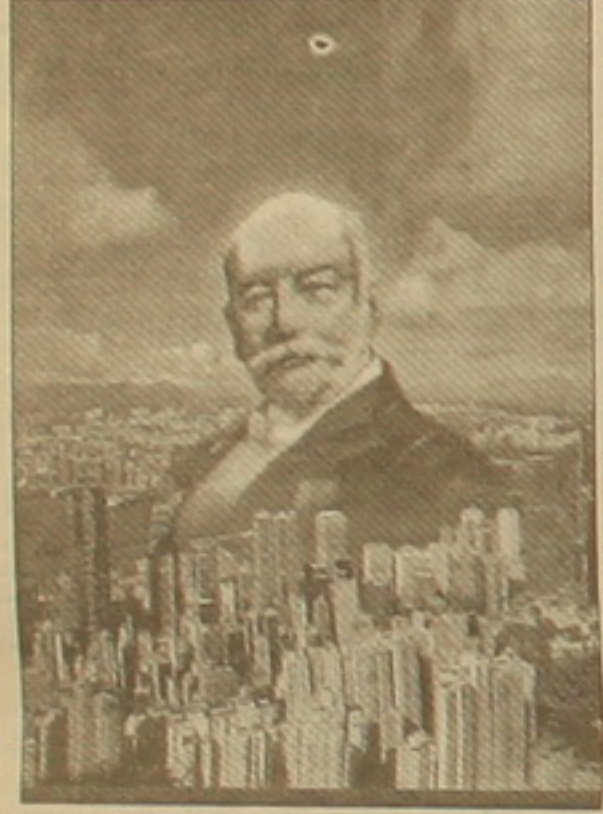
Նաեւ ձիասպորտ

Չաքըրն ու Մոդին ընդհանուր Եաս հետադրություններ են ունեցել: Բացի արվեստի գործերի հանդեպ ունեցած իրենց սիրուց (Չաքըրն ավելի ասիական, արեւելյան արվեստի, մինչդեռ Մոդին՝ առավելապես եվրոպական) նրանք Եաս ժամանակ են անցկացրել ձիարժակարաններում: Գրավ դել են հիմնականում չինական ձիերի վրա: 1884-ին նրանք Եասի եւ Հոնկոնգի 26-ից 17 մրցարժակներում: Միասին հետագայում վարել են Հոնկոնգի առաջնակարգ ձիարժակարաններից մեկը, հիմնել ձիարուեսարան: Նրանց անունով մինչ օրս էլ անցկացվում են ձիարժակներ:

Բաղվածներ քերքերից

Այսօր հեղինակավոր անձնավորությունն, անուես, չէր կարող հեռու մնալ քերքերի ու Եարդրությունից: Բերեմ ընդամենը երկու օրինակ այդ ժամանակներում նրա մասին գրված հոդվածներից:

1924-ի սեպտեմբերին նրա հետ Վիլիամ (Ֆրանսիա) հանդիպելուց հետո Օժոնուր ասունով մի լրագրող գրում է «Սանդել թայմս» (Լոնդոն) քերքում. «Սըր Պոլ Չաքըրը զուցե ամենախիչ ճանաչված, բայց ամենահզոր եւ որ ավելի կարեւոր է՝ ամենաբարեգործ անձնավորությունն է (բրիտանական) կայսրու...

մարվում է լավագույններից մեկը Կալկաթայում: Բայց բրիտանացիների հանդեպ նրա հավատարմությունն է եղել գլխավոր խթանը, որ նրան դարձրել է Կալկաթայի ամենաակադավոր անձնավորությունը: 1865-ին հրատարակված «Կալկաթա գագթի» հոդվածների հավաքածուների երկրորդ հատուում նույն կա 1798 թ. հուլիսին Անգլիայի Չորք Գ թագավորի աղաքինման (խելագարությունից) առթիվ Կալկաթայում տեղի ունեցած տոնախմբությունների մասին, որտեղ մասնավորապես հիշատակված է նաեւ աղա խաչիկ Առաքելի անունը որոյես «հայ հարուստ մի վաճառականի եւ այս վայրերի վաղեմի բնակիչներից, որն իր ծախսերով (3 հազար ոսպի) ազատ է արձակել սվեյ բոլոր 138 կալանավորված թաղապաններին»: Լոնդոնի «Իսթ Ինդիա կոմպանի» ընկերության սնտեմությունն այս արարող ներկայացնում է թագավորի ուսուցիչությանը, որն էլ իր հերթին թաղապաններ է աղա Առաքելին «արժեւակոր թով եւ իր դիմանկարի մանուկներով»: Դժբախտաբար, թաղապանները դարձել է «հետմահու» եւ սրվել է նրա ավագ որդուն՝ աղա Մովսես խաչիկ Առաքելին: Մյուս կողմից՝ աղա խաչիկ Առաքելի կինը՝ Բեկուն անունով, եղել է 1688-ին հայ վաճառականների անունից «Իսթ Ինդիա կոմպանի» հետ կարեւոր առեսական համաձայնություն կնքած Խոջա Փանոս Զալանդարի (Չուվալայից, Պարսկաստան) ծոռը: Մարիամ Չոբերը մահացել է ամուսնուց երկու տարի անց՝ 1855-ի հուլիսի 24-ին:

Կյանքը եւ գործունեությունը

Սոր մահվանից մեկ տարի անց, 9 տարեկանում որբացած երեխան՝ խաչիկ Պոլ Չաքըրը, ընտանեկան թժեկի հեղինակություն Եոնրհիվ ընդունվում է Կալկաթայի «Լա Մարիմիս» ոյլեջը (մաս է կազմել 1857-ին հիմնված Կալկաթայի համալսարանի), որտեղ այն է ընկնում իր ընդունակություններով, կարգադասությամբ եւ ստորեկ հանդեպ ցուցաբերած առանձնատարի սիրով: Ավարտելուց հետո տեղափոխվում է Հոնկոնգ՝ աղաքի իր ուրբերից մեկի հետ: Սակայն չի մոռանում իր դրոյրը, եւ երբ վերջինս ֆինանսական ճգնաժամի առաջ է կանգնում, Հոնկոնգում արդեն բարձրակաճ հայն օգնության ձեռք է մեկնում: Նրա արարող «աննախադեպ» որակելով՝ Ի...

Հոնկոնգի հայ «թագավորը»

Քաղաքի վեց ամենաճանաչված վարչական անձնավորություններից մեկը

Կալկաթայի (Հնդկաստան) հայկական Ս. Նազարեթ եկեղեցու (կառուցված 1724-ին) նախաձեռնությամբ այս տարվա մայիսի 27-ից հունիսի 1-6 ուխտագնացություն է կազմակերպվել դեղի Հոնկոնգ՝ հարգելու հիշատակը Կալկաթայից Հոնկոնգ տեղափոխված նսանավոր մի հայի, որը հետագայում դարձել է «Հոնկոնգի ամենահարգված խոնոր մեծահարուստ»:

Ո՛վ է այդ անձնավորությունը, որի ծննդյան 160 եւ մահվան 80-ամյակները լրանում են հաջորդ տարի, եւ որն աղաքելով ու աշխատելով Հնդկաստանում եւ Հոնկոնգում, փառքի ու թաղանկան կառավարական Երջանակների կողմից: Այդ թաղապանը հայը զսնվել է ինչոյես թագավորների, իշխանների, կոնսերի, այնոյես էլ աղաքների, կարիքավորների ու մուրացկանների Երջարասում: Անխոջ նվիրումով ծառայել է Հոնկոնգի ժողովրդին՝ փորձելով ստեղծել նրանց համար առավել սանելի կյանքի յայնամենը՝ մաքուր խմելու ջուր, անարատ կար փոքրերի, առողջ միջավայր եւ սրանստորային հարմարակետ միջոցներ: Նրա անունը սըր խաչիկ Պոլ Չաքըր է (իսկական անունով խաչիկ Պոդոս Ասվաթասուր): Անվանակոչվել է իր աղաքադարի անունով: Եղել է 13 երեխաներից ամենաերիտասարդը: Ծնվել է 1846-ի սեպտեմբերի 8-ին Կալկաթայում: Սահացել է 1926-ի մայիսի 27-ին, Հոնկոնգում:

Տարնագուն հյուսիսից

Չաքըրն ամուսնացած է եղել սկանդինավցի վաճառականի դուստր Մարիա Զիսսին Պիերսեն անունով մի աղջկա հետ, որ Հոնկոնգ էր եկել ամուսնանալու նոյեսալով: Բայց նրա նսանածը հանկարծակի մահացել է: Օտար աղջիկն առանց հարազատների եւ փողի հավանաբար ընկնել, ըստ այս Երջանում տարածված լուրերի, Բաղաքի աննաճանաչված սանսիրուտու՝ մաղամ Բելլա Եմերսոնի ծառայությունների ուրջը, երբ բախտի բերմամբ ընտրվել է որոյես հարմար թեկնածու Չաքըրին: Ամուսնացել են 1910-ին, երբ աղջիկը 36 տարեկան է եղել, իսկ ինքը՝ Չաքըրը՝ 64: Երջանիկ են եղել, սակայն տարածված ասելուսների հետեւանով կնոջը երբեք ապեսունական ընդունելությունների չեն հրավիրել, ինչը թաղաճառ է դարձել, որ Չաքըրն էլ իր հերթին իր կազմակերպած միջոցառումներին հրավիրի միայն հաղաբարեքին՝ առանց չիկնոջ: Այդպիսով մինչեւ Չաքըրի մահը ոչ մի հաղաբար...

ցիները, երբ աղաքանն օգտագործվել է որոյես սոյալական կազմի Եսաբ: Նման եւսթարդությանը նոյեսուել է այն, որ տարիներ անց Տոկիոյում աճուրդի է հանվել բրիտանական մարտանակ թաղապան մի կսավ, որն այդ ժամանակ ներկայացվել է որոյես «անհայտ տարածներից զսնված»: 1950-ականներին ավելի քան 400 կսավներից 75-ը հնարավոր է եղել զսնել, սակայն դրանք ամենանվագ արժեւակորներ են եղել: 1976-ին արդիական սարավորումներով կասարված մամրագին հետազոտությունը բացի հնացած խողովակաԵարերից ուրիշ բան չի հայտնաբերել:

Չայը, հրեան եւ մաստնականությունը

Անկասկած այս երեքի միասնությունը Չաքըրի հաջողության գրավականն է եղել: «Դեյվիդ Սասուն եւ ընկ.» հիմնարկության անդամները, որոնք, ի դեղ, HSBC հայտնի բանկի հիմնադիրներից են, հրեա առեսականներ են եղել, իսկ ինքը՝ խաչիկ Պոլ Չաքըրը, հոգով ու սրով մաստնականությունը նվիրված անձնավորություն: Մաստնականությունը Չինաստան է մուտ գործել «Պրինս Կառլ» նավի ժամանումով: Բրիտանական Հոնկոնգում նրանք հիմնում են երկու՝ արիայական Սասեսի N 501 (Սասեսի դուսի անունով) եւ Զեսլանդի N 526 (մարկիզ դը Զեսլանդի անունով) օբյակները: Չաքըրը հիմնում է իր անունով «մաստնական կրթաթուակի հիմնադրամ Տրաստը»: Սեծահարուստ բարեգործը, անուես, չէր կարող անտարբեր մնալ իր հայրենակիցների ճակատագրի հանդեպ: Մեծ եղեռնից անմիջապես հետո «նուսական Կովկասում ծվարած 250 թաղաք հայ գաղթականներին օժանդակելու նոյեսակով» Բրիտանիայում հիմնում է «Հայ գաղթականների բարեգործական հիմնադրամը»:

Արժանի գնահատանք

Իր բազմաթեղուն գործունեության եւ վայելած հեղինակության Եոնրհիվ Չաքըրն արժանացել է ինչոյես տեղական, այնոյես էլ բրիտանական կառավարության ուսուցիչությանը: 1887-ին նսանակվել է Վիկտորիա թագուտու հորեյանական հանձնախմբի նախ զանձադաի եւ աղա նախագահ: 10 տարի անց՝ դարձյալ նախագահ, այս անգամ թագուտու «աղամանդալ հորեյանի» առթիվ: 1892-ին Թոնիոնում (Վիեսնամ) կասարած «նսանականի ծառայությունների» համար թաղապանակն է ֆրանսիական «Պասկո լեգիոն» Եհանեանով, 1897-ին՝ «հասարակական բազմաթեղուն աշխատանքի համար» բրիտանական Մայլ եւ Չորք սրբերի անունը կրող Օրդենի կավալեր, 1902-ին՝ ասոյեսի կոչված: Դարձել է սըր Պոլ Չաքըր եւ Հոնկոնգն է ներկայացրել Չորք Ե թագավորի գահակալության հանդիսություններից: 1923-ին Հոնկոնգի համալսարանը նրան է Եոնրհել իրավաբանական գիտությունների դոկտորի թաղավոր ասիճանը:

Եարունակվող ժառանգություն

Ես վերջերս կազմակերպված ուխտագնացության առթիվ տղազոված նոյեսուերի, որոնցից օգսվել ենք թաղաքանելու ներկա հոդվածը, Չաքըրի ժառանգները Եարունակում են ուսումնասիրությունները՝ երեսու հանելու նրա կյանքի առավել ցայուն մանրամասները: Չաքըրի անունով այսօր Հոնկոնգում կան փողոցներ, այգիներ, Եեներ, անցկացվում են ձիարժակներ՝ սիրանալու «Չաքըր գավաթին»:

Պասրամեկ ՏԱԿՈՐ ԾՈՒՆԿԱՅԵՆԸ

ԱԶԳ

Գերմանական Բունդսբադի (խորհրդարան) ճանաչումից հետո ընդամենը 2 զվարճող ղեկավարներ են մնացել, որ դեռ չեն ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը՝ Մ. Նահանգներն ու Մեծ Բրիտանիան: Մի քանի ամիս առաջ եթե ասեին, որ Գերմանիան ընդունելու է նման որոշում, կասկածի չէր կարող լինել այդ մարդկանց մասին կարողությունները: Իսկ ինչո՞ւ է նշանակալի այդ որոշումը:

Նախ նրանով, որ Գերմանիան Թուրքիայի ամենահավասարի դաժնակիցն է եվրոպայում: Երկրորդ՝ կանցլեր Շրոդերը եւ նրա կուսակցությունը սկզբնական օրջանում կտրականապես դեմ էին նման բանաձեւին: Երրորդ, որ եթե ընդամենը 30 հազար հայեր են ամբողջ Գերմանիայում, թուրքերի թիվն այսօր անցնում է 3 միլիոնից: Չորրորդ՝

խոսքերն անհարակույց անդրադարձան վերջիններիս սրամտության վրա:

Որոշ հայեր մտածում են այն փաստով, որ գերմանացիներն այդ որոշումն ընդունելով դարձապես իրենց օրակարգային հարցն են առաջ քաշում, այսինքն՝ փորձում են խոչընդոտել Թուրքիայի մուսուլմանական համայնքը: Այլ խոսքով՝ նրանք ցանկանում են Հայոց ցեղասպանության հարցը ի ցահ իրենց: Իմ կարծիքով, ողջունել է, որ Գերմանական եւ հայկական կողմերի ցանկերն այս ժամանակահատվածում համընկնում են: Նման զուգահեռություններ ավելի վստահելի է դարձնում այն: Գերմանացիները հեռուստային չեն հրաժարվել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման փաստից, քանի որ դա իրենց ցանկից էլ է բխում: Այլապես ինչո՞ւ են կարելի է ակնկալել, որ մի երկրի դե-

ղույլաի Գյուլը բանաձեւը որակեց «անդամաստիանաճու, վիսեցնող եւ վիրավորական»: Վարչապետ Էրդողանն էլ իր հերթին դա համարեց «սխալ, սգեղ» երեւոյթ: Նա ասաց, որ դաստիարակը անթափանչ սյունին է զամելու գերմանացի առաջնորդներին: Դիվանագիտությանն անհաիր այս անվանարկումներն էլ ավելի «թեմամացի» գերմանացիներին: Գերմանիայի կառավարության մի ներկայացուցիչ անդրադառնալով Էրդողանի բնորոշմանը, ասաց, որ ընդհանուր բանաձեւը չափազանց «հավասարակշռված» է: Բառային այս փոխհարաբերությունը բավական առաջ գնաց, եւ միջազգային մամուլը, շնորհիվ նաեւ ԱՄՆ-ից, Բեռլինում թուրքերի անցկացրած ցույցերի, առավել օգնություն հրապարակումներով անդրադարձավ Հայոց ցեղասպանությանը:

Գերմանական խորհրդարանի ճակատագրական հարվածը Թուրքիային

թուրքական կառավարությունը եւ Գերմանիայում թուրքական համայնքն ամեն ջանք գործադրեցին, որ խոչընդոտեն որոշումը: Հիմնադրող գերմանացիներն այդ որոշումը ընդունում են իրենց բաժին մեղելու եւ կոչ անում թուրքերին նույնն անել:

Բունդսբադի այս որոշումը անաչուն հարված է Հայոց ցեղասպանության հարցը կոնկրետ թուրքական կառավարության հուսահատ փորձերին: Հոնահատեցնող է հասկանալի վարչապետ Էրդողանի համար, որը ջանք ու եռանդ չիսնայեց անխառն համոզելու, որ ցեղասպանությունը սեղի չի ունեցել: Իրականում, ինչպես ասելու են իմ հոդվածներում, ինչպես ասելու են փորձում թուրքերը խոչընդոտել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացին, այնքան ավելի են նրանք աշխարհի ժողովուրդների եւ լրատվամիջոցների ուսուցումը հրավիրում այդ հարցի վրա:

Հունիսի սկզբներին, օրինակ, թուրքական մի խմբակցություն մոտ 1 մլն դոլար հատկացրեց «Թայմ» թերթի համարին, որ վերջինս իր կես միլիոն եվրոյից բաժանորդներին ուղարկի 70 րոպեանոց DVD-ներ, որոնցում աղավաղված են Հայոց ցեղասպանության փաստերը: Դրանով թուրքերը եւս կես միլիոն մարդկանց տեղյակ դարձրին Հայոց ցեղասպանության հարցին:

Ճակատագրի հեղանակով, գերմանական որոշումն հաջողությամբ մեծապես նդասեց Գերմանիայում թուրքական Մեծնոյ Ալի Իթեմեյիին: Գերմանացի խորհրդարանականներին ուղղված նրա ինքնակախերիկ ջանքերն ու վիրավորական

կարգերը հայերին դաժնացրին՝ դեմ գնալով իրենց իսկ երկրի ցանկերին:

Հայերի մի ուրիշ խումբ էլ գոհ չէ, որ բանաձեւում «ցեղասպանություն» բառի փոխարեն նշված է «սեղահանություններ եւ կոտորածներ» կառավարությունը: Բայց ավելացնեն, որ որոշումն իրականում բացառության մեջ «ցեղասպանություն» բառն առկա է եւ այնքան մանրամասն նկարագրված են երիթուրերի կիրառած վայրագությունները հայերի նկատմամբ: Ավելին՝ բանաձեւում նշված են «ցեղասպանություն» բառի բազում հոմանիշներ՝ «զանգվածային կոտորածներ», «բնաջնջում», «ոչնչացում» եւ «ավերում»: Նշված է նաեւ, որ «բազմաթիվ անկախ դասաբաններ, երկրի խորհրդարաններ եւ միջազգային կազմակերպություններ հայերի սեղահանությունը, բնագաղթը եւ բնաջնջումը որակում են ցեղասպանություն (volkermord): Բանաձեւում ակնարկ կա նաեւ թվի («ավելի քան մեկ միլիոն»՝ համաձայն «անկախ գնահատումների») եւ այն մասին, որ գերմանական ռայխը, որդես դաժնակից Օսմանյան կայսրության, նույնպես ներառված էր հայերի զանգվածային կոտորածների մեջ:

Վերջին մի քանի օրերում հարյուրավոր հոդվածներ հրատարակվեցին Գերմանիայի խորհրդարանի վեբ-հասցեի վրա որոշումը վերաբերյալ: Մեկ անգամ եւս թուրք առաջնորդները բարդացրին խնդիրն իրենց համար՝ հայիտյանները տեղափոխելով գերմանական կառավարության հասցեին: Արգելադրվեցին հարյուրավոր հայերի կողմից հարցերի ուղարկումը Գերմանիայի վեբ-հասցեին, որի վրա արգելադրվեցին հարցերի ուղարկումը Գերմանիայի վեբ-հասցեին:

Ինչպես թուրք մեկնաբան Մեհմեդ Ալի Բիրանը եւ նեւ անցյալ Եւրոպայի «Թիմս» թերթում, «or-ori» ավելանում է ցեղասպանությունը ճանաչողների թիվը: Մեմի հայտնվում են թակաթի մեջ եւ մի օր գիտակցելու են, որ մեծակ են մնացել: Բոլոր արեւմտյան խորհրդարանները ճանաչելու են ցեղասպանությունը եւ մեծում են բանեցնելու իրենց համադասարան կառավարությունների վրա: Գերմանական խորհրդարանի ներկա զարգացումներն այդ երեւոյթի վրա օրինակ են: Եկե՛ք այս բոլորը չհամարենք հարված թիկունին: Հայերն այնքան են սիրել միջազգային արեւայում, որ կառավարություններն այլեւս չեն կարողանում դիմարել նրանց:

Օղակ հեզհեզ ավելի է սեղմվում ցեղասպանությունը միտոսների օրջանը: Ընդամենը ժամանակի խնդիր է, մինչեւ Մ. Նահանգները եւ Մեծ Բրիտանիան կհրաժարվեն իրենց միտոսական դիրքերից եւ կընդունեն իրենց արխիվներում պահվող փաստաթղթերի ճշմարտությունը: Այդ ժամանակ Թուրքիան փայտելու տեղ չի ունենալու: Ոչ էլ թափվելու: Թուրք առաջնորդները ղեկ է գիտակցեն, որ առանց ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը եւ առանց համադասարան փոխհարաբերումներ անելու վերադարձնելու, Թուրքիան հնարավորություն չի ունենա անդամակցելու Եվրոպական միությանը: Գերմանիայի խորհրդարանի ընդունած բանաձեւի երկար տեսնես հստակ նշում է այս կետը:

ՆԱԽՈՒՑԱԿԱՆ ՄԱՍՆՈՒՅՑՆԵՐ
«Կախի՞թոսիա կորի՞ն»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ Իրավապաշտանները դաշի սվեցին Ռամսֆելդին

Ամերիկյան իրավապաշտանական երկու կազմակերպություններ ԱՄՆ դաշնապետության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդին դաշի են սվել Աֆղանստանի եւ Իրաքի զինվորական բաներում կալանավորների ծանակված փաստերի կառավարությանը: «Քաղաքացիական ազատությունների դաշնապետության» ամերիկյան միությունը եւ «Human Rights First» կազմակերպությունը մայրաքաղաքային Կոլումբիա օկ-

դես, գեներալ Ջեյմս Կարմինսկուն եւ սիրահույսակ «Աբու Դալբ» բանտում հարցախոնարհություններ անցկացրած ռազմական հետախուզության գնդապետ Թոմաս Փափասին:

Կալանավորների ծանակված դաշնապետական իրավապաշտանների մի քանի զինծառայողներ արդեն սարքեր ժամկետներով բանակցված են եւ կարգադրական ռազմական օգնություններով: Ժամանակին «Ազգը» գրել է նրանց դաշնապետությունների մասին: ԻՍՈՒՍԱՍՍ-ը տեղեկացնում է, որ Ռամսֆելդին եւ իր թիվային մյուս դաշնապետներին դաշի սված իրավապաշտանները կհասնեն զվարճող դաշնապետականներ են համարում Պենտագոնի եւ ամերիկյան բանակի բարձրագույն ղեկավարությանը:

րուզի դաժնային դասարանից հայ եւ ներկայացրել 8 աֆղանների եւ իրաքցիների անունից: Հայցվորները դիմում են, որ ամերիկացի զինծառայողները բանտերում խոցանագել են իրենց:

Մեղադրանքներ են ներկայացվել նաեւ Իրաքում ամերիկյան զորքերի նախկին հրամանատար, գեներալ Ռիկարդո Սանչեսին, Իրաքում ամերիկյան բոլոր բանտերի նախկին

նեւ զորքերի ղուսերման ժամկետներ: «Պատերազմի տեղություններ անհնար է որոշել: Բայց անարդար են նրանք, ովքեր կարծում են, թե մեմի սանդու են սվել դաշնապետները», ասել է նա: ԲԱԻ ռադիոկայանը մեղքերում է Ռամսֆելդին այն խոսքերը, թե «զորքերի ղուսերման ժամկետների հրապարակումը կարող է ոգեցնել ահաբեկիչներին»:

Պ. Բ.

ՆԱՍՕ. ավելին, քան հյուսիսատլանտյան դաշինք

1-ին էջից

Բելգիայի Սոնս Կալաֆուն է տեղակայված ՆԱՍՕ-ի եվրոպայում դաժնակից ուժերի զվարճող հրամանատարությունը: Զինվորական դաշնապետներից մեկը խորհուրդ է աշխատող նախագահը, որ ունի դաշինքը մինչեւ սառը դաշնապետի ավարտը, երբ կազմակերպությունը «արեւմտյան ժողովրդավարություններից կազմված ակումբ է» եւ Մ. Նահանգներին ու դաժնակիցներին հնարավոր հարձակումներից դաժնապետները գերիցող ունեն:

Այսօր ՆԱՍՕ-ի եւ եվրասիանյան սարածության համար առկա են մի քանի «առաջադրանքները գործունե եւ ռիսկեր», հետեւաբար դաշինքն իրեն իրավունք է վերադառնում դիմակայելու դրանք: Զինվորականը դրանք թվարկում է ըստ վստահվող դաժնակից ասիանյան ահաբեկչություն, զանգվածային բնաջնջման գեներալ սարածում, կազմակերպված հանցագործություն, ծայրահեղ ազգայնականություն, կրոնական ծայրահեղականություն, Միջին Արեւելի եւ սարածային խնդիրներ, հարավից դեմի հյուսիս միգրացիա, սնտեսական դժվարություններ:

Սառը դաշնապետի ավարտին, ըստ էության, ՆԱՍՕ-ն այլեւս չունի անելիք եւ նդասակներ, քան մեկնաբաններ խոսում էին կազմակերպության հնարավոր մայրամուտի մասին: Մինչդեռ դաշինքը ոչ միայն չկազմակերպվեց, այլեւ իր Եւրոպայում համարյա ցածր նոր դեպարտամենտով, սասնյակ այլ երկրների հետ անհասկանալի հարաբերությունները խորացնում է «Համագործակցություն հանուն խաղաղության», «Միջերկրականի երկխոսություն», «Անհասկանալի գործակցության գործողությունների» ծրագրերի օրջանակներում:

Բրյուսելի կենտրոնականային ամերիկացի դաշնապետներից մեկն ասում է, որ եվրասիանյան սարածից դուրս խաղաղարար գործողությունները դաժնում են առաջնությունները: Այսօր ՆԱՍՕ-ն ներկայություն ունի Կոստովոյում, Բոսնիա-Հերցեգովինայում, Աֆղանստանում, Իրաքում, Եւրոպայում կունենա Դաշնություն

(Աֆրիկա): 1949-1989 թթ. դաշինքը որեւէ անգամ չի դիմել կանոնադրության 5-րդ հոդվածին, ըստ որի ՆԱՍՕ-ի անդամ յուրաքանչյուր երկիր վրա հարձակումը հավասարազոր է հարձակման ՆԱՍՕ-ի վրա: Առաջին անգամ դաշինքը ռազմական ուժ է գործադրել կազմակերպության ստեղծումից 45 տարի անց, ընդ որում, ոչ եվրասիանյան սարածում: 1995 թ. նմախնդրեցին Բոսնիայի սերբական ուժերի դիրքերը: 1999 թ. Հարավատլանտյան ռազմապետությունը լուրջ հարված հասցվեց ՄԱԿ-ի հեղինակությանը, որը սասնամյակներ առաջնային դեմ էր կատարում աշխարհում խաղաղության, կայունության դաժնակից մեծ եւ միջազգային հարաբերությունների հարցերում: Աշխարհի ուրեւէ անկյունում ռազմական ուժ կիրառելու դեմում Մ. Նահանգներն ու ՆԱՍՕ-ն այլեւս ՄԱԿ-ի ԱՆԿ-սանգուության խորհրդում Զինասանի, Ֆրանսիայի կամ Ռուսաստանի հավանական վեցոյի կիրառման խնդիրն չեն բախվում:

ՆԱՍՕ-ի Բրյուսելի կենտրոնականում ամերիկացի մի դաշնապետ ասում է, որ դաշինքը Ռուսաստանի անհանգստացնելու նդասակ չունի, բայց դրակն է արձագանքում Հարավային Կովկասի երկրների՝ ՆԱՍՕ-ի հետ համագործակցության դաժնասակմանը: Նրա խոսքերով, դաշինքի այս եւ առաջնային սարածից առաջնային երկրները ասելով են արձագանքում համագործակցությանը ՆԱՍՕ-ի հետ:

Հյուսիսատլանտյան դաշինքի ընդլայնումը դեմի սարածաբաններ, որոնք սասնամյակներ զսնվել են ռուսական ուղղակի կամ անուղղակի ազդեցության դրոշմում, դաժնում է անբարեկարգ գործընթաց: Անուշտ, սա կարող է մեզ դուր գալ կամ ոչ, բայց չի կարելի հաւակ չառնել իրողությունը:

ՋԱԹՈՒՆ ՆԱԽՈՒՅՑՆԵՐ
Բրյուսել-Մոսկու-Երևան

Միջկուսակցական հակամարտություն Բուժի խորհրդակախի դաժնառով

ԱՄՆ-ում դեմոկրատական եւ Հանրապետական կուսակցությունների միջեւ բացառապես հակամարտություն է ծագել նախագահ Ջորջ Բուժի մեծավորագույն օգնական, Սոցիալական աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Կառլ Ռոուլի հայտարարության դաժնառով:

Այս 30-րդ ամիսի 22-ին հանրապետականների բարեգործական երեկոյան ելույթ ունենալով՝ Ռոուլը դեմոկրատներին խոսքով ինտերյուսել էր 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո նրանց արտաքինաբանական քաղաքականությանը:

«Սեպտեմբերի 11-ի սարածից սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչություններից հետո նրանց արտաքինաբանական քաղաքականությանը, իսկ արտաքինաբանները նախընտրեցին մեղադրանքներ դաժնաստել, ա-

զակցություն են ընթանում առաջարկել մեր թեմաներին», ասել էր Ռոուլը:

Աստիճանային ժրտ գործակալությունը մեղքերում է Ռոուլի այն խոսքերը, թե Աֆղանստանում եւ Իրաքում ամերիկացի զինվորների կյանքը վստահում են գուանաստանոյի ռազմական խորհրդային եւ կամբոջական ժամբարների հետ մեծառոյները: Ռոուլը դրանով ակնարկում էր անցյալ Եւրոպայի դեմոկրատ սենատոր Ռիչարդ Դուրքինի արած հայտարարությունը:

Բուժի խորհրդակախի ելույթից զայրացած դեմոկրատները հայտարարեցին, որ նա դաժնակալ էր կամ երրողություն խնդրել, կամ էլ հրաժարական տալ: Վեց դեմոկրատ սենատորներ, այդ թվում՝ Սոցիալիզմի Հիլարի Քլինթոնը եւ Չարլզ Շումերը, նամակով դիմեցին Ռոուլին, դա-

հանցելով հետ վերցնել իր խոսքերը: «Ահաբեկչության 3000 զոհերի եւ նրանց ընտանիքների հաւակն մարդկանց համակարգը ցանկելու, փաղափարան միավորներ վասակելու փորձերն անընդունելի են», ընդգծվում է նամակում:

Սենատոր Շումերի խոսքերով, Ռոուլը «Սոցիալիզմի համար սրբազան թեման օգտագործեց փաղափարան, դաժնեհապաշտական նդասակներով»: Եթե նախագահի խորհրդակախի անստի դեմոկրատների դաժնաբանները, առաջ ստիպված կլինի հրաժարական տալ, ընդգծել է Շումերը:

«Ռոուլը փաղափարան խաղի լուրջ հերթական ֆիգուրը չէ. նա նստում է Սոցիալական, նախագահից մի քանի քայլի վրա», իր հերթին հայտարարել է սենատոր Հիլարի Քլինթոնը:

Պ. Բ.

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՖԻԼՄՆԻՒՄԿԱՆ ԱՍՏՂԸ,

ՈՐ, ԻՐ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹՅԱՐԲ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾԱԳՈՒՄ ՈՒՆԻ

1981-ին Կանոնի միջազգային փառասնուն լավագույն դերասանուհու Տիգրան Շիրազյանի 26-ամյա Իզաբել Աջանյանը, որի մասնակցությամբ մրցութային ծրագրում ընդգրկված էր միանգամից երկու ֆիլմ՝ Անգել ժողովակու «Դիվահարությունը» եւ Ջեյմս Այվորի «Կվարտեթը»: «Դիվահարությունը» Աջանյանի բերեց նաեւ Ֆրանսիական կինոակադեմիայի մրցանակը: Սա առաջին «Սեզար» էր նրա քառու կինոկենսագրության մեջ: Երկրորդ «Սեզարը» Աջանյանը վասակեց հենց հաջորդ տարի՝ հան-

դես գալով Սեբաստիան Ժադրիգոյի սցենարով Ժան Բեկերի նկարահանած «Սոլարիս» հոգեբանական դեմեթրիոսով, որտեղ նրա հերոսուհին՝ Էլիանը, իր անցյալի ցավազին հուշերը բարձրանալով վերադարձվում էր - երեխա է: Երրորդ անգամ Ֆրանսիայի բարձրագույն կինոակադեմիան Իզաբելին արժանացավ 1989-ին՝ Բանդակագործ Կամիլ Կլոդելից ոչ թակաս վարդենությունը կերտելով նրա ողբերգական կերպարը Բուրնո Նյուի-սանի «Կամիլ Կլոդել» ֆիլմում: Այս դերակատարման համար Աջանյանը

արդեն «Արծաթե արջ» էր նվաճել Բեռլինի 39-րդ միջազգային փառասնունում, իսկ 1990-ին հայտնվեց նաեւ «Օսկարի» հավակնորդուհիների ցանկում, թեւեւ Ամերիկյան կինոակադեմիան խոստովեց իր մրցանակը օտարերկրուհու համընկելուց: Զորս տարի անց, երբ Պատերազմի շրջանում Մարտի Գյուլամի «Սարգո թագուհին» դասնավերտի իր վիթխարածավալ էկրանացումը, փառասնուհի կուլիսներում հյուսված խաղաղամեթոդները, որ, ի միջիայլոց, չէին զիջում Գյուլամի վերադարձին, Սարգոյի դերակատարուհի Աջանյանը զրկեցին վերսին լավագույնը կոչվելու իրավունքից: Կանոնի դարձեւ թափանցիկ ոչ թե նրան, այլ մայր թագուհուն մարմնավորած իսպանուհի Կիրա Լիգին: Միջոցառումներով հանրապետական կինոակադեմիան անվարան չորրորդ «Սեզարը» շնորհեց Իզաբելին՝ վավերացնելով նրա ռեկորդը հայրենական կինոյի դասնության մեջ: Իսկ Կանոնը 1997-ին, շատերով Իզաբելին, Աջանյանը ընտրեց 50-րդ հոբելյանական փառասնուհի մեծ ժյուրիի նախագահ: Թեթեւ Իզաբելի սրբաբաց կարիերան, հուրախություն մրցակցուհիների, 90-ականների երկրորդ կեսին անսպասելիորեն ընդմիջվեց՝ վերսկսվելով

միայն 2002-ին, երբ Աջանյանը էկրան վերադարձավ Լեոնիդ Բաբուսի «Արտախարան» ֆիլմով, երկրպագուները բարձրանալով են նրան համարել «ամենամեծ ֆրանսիական աստղը»: Հակառակորդները, ինչպես նախկինում, այնպես էլ այսօր, առիթը չեն կորցնում խայթելու, թե Աջանյանը սրբեր է հուզում, որովհետեւ «միտոսաբան է սեղի-անսեղի արտաքինը»: Իզաբելը իմեն էլ է ընդունում, որ իրեն ամենից համախալ վիճակվել է մարմնավորել կրեմի հորձանուցը միսրված անհավասարակշիռ, հախտոն կերպարներ: Ավելին, մասսետո, հուզախոռով, փոքորկուն, ցայգաթիթեռի ղեկ ինքնայրման մոլորցնով սարված կնոջ կերպարը դարձել է Իզաբել Աջանյանի այցեքարտը, եւ նրա անունը բարձրացրել է հենց քառու հոյգերի կինոմասնագրաֆի հենց: Իզաբելի հերոսուհիների եռուն խառնվածքը փորձել են բացատրել անսովոր ծագմամբ եւ հորից ժառանգած արեւելյան սափարյունությամբ: Նրա հայրը, որ, դստեր խոսքերով, «ասես Մարլոն Բրանդոյի երկվորյակը լինեք», ալ-ժիբրի սարագիր էր, ըստ որո՞ւ աղբյուրների՝ արաբ, ըստ մյուսների էլ՝ թուրքական ծագումով արաբ: Բայց մեր աշխարհառեւակ հայրենակից Արսավազը Փելեյանի վկայությամբ, Աջանյան Փարիզում կայա-

գած իրենց հանդիման ժամանակ հայտնել է, որ իր հայրը հայկական ծագում ուներ: Այս սրբագրումը, ինչ խոսք, բայց Աջանյանը հավելում է Իզաբել Աջանյանի կենսագրությանը, որի կեսդարյա հոբելյանը լրանում է հունիսի 27-ին: Կնոջ տարիքը, իհարկե, դասեա՞ծ չէ նեւ, բայց այս դեմքում դա եական չէ. արտաքին Աջանյանը գրեթե չի փոխվել, տարիներ կարծես նրա կողով են անցնում:

ԺԵՐԱՐ ԴԵՊԱՐՏՈ

ՆԱՄԱԿ ԻԶԱԲԵԼ ԱՋԱՆԻՆ (*«Գողացված նամակներ» գրքից*)

Իմ սիրելի Իզաբել,
Այս առավոտ մտնում սափերեցի: Հիմա դեմք է միտարեմ: Ինչպես եստունում ես, Ռոդենն ավելի ու ավելի է հեռանում... Առկա է վերամարմնավորումը՝ բառիս բուն իմաստով: Ինձ բայց ամայացած եմ զգում: Անգործության ներկա վիճակում, դերերի միջեւ, ես վստահում եմ ամեն ինչ: Այս դեմքիս համակված եմ միտարեմ, հաջորդ կինոնկարին դասաբան լինելու մեջ: Բազում օրերի ընթացքում Ռոդենը կասողի դիմադրում էր, մինչեւ որ երեքս իր դասավանդանքին: Ահա, ես էլ եմ երեւում...

Միջոցառման աստիճանի մասն, որոնք մրցամարտից հետո տարվում էին սեղանի սակ, ես էլ փրկար գինարբուհի կարիք ունեմ: Ինձ դեմք եմ այդ մոլեբանությունը, դոռաբանությունը: Ես մաս-մաս եմ լինում, այո, մաս-մաս...

Իսկ դու, Իզաբել, իսկական ռազմուհի ես: Միտե զգո՞ւմ ես, դասաբան դիմավորելու թեմանում: «Կամիլ Կլոդել» ֆիլմի նկարահանումներին դու թագավորում էիր: Այդ մտադրանքում վաղուց էր հաստատվում Ինձ: Ես դեռ նկարահանվում էի «Սասանյանի արեւի սակ» կինոնկարում, երբ առաջին անգամ ինձ հեն խոսեցիր Ռոդենի մասին: Առանց նախազգուշացման՝ ներխուժեցիր այն խոսակցության, որի սիրուհիները երկու ղեկավար, բայց համակցելի կանայք էին:

Ժերար Դեպարտյոն Իզաբել Աջանյանի հետ

Ջո սոս, ես կասեի նույնիսկ՝ անդր միտե՞ր օգնում էր զսպելու մարմինը, դոռաբանությունը: Երբեք վախը համակում էր ես, հենց այն վախը, որ կոչվում է մարմինը հյուսնող հոգեկան ցավ, մի ցավ, որը հասնում է մեծ դերասանուհիներին: Արդեն բոլորը տեսնում էին, թե ինչ մեծ աղաղակ է ստաստում ես, երեսն էր, որ դու աղաղակ ես առօրյալի սահմաններից դուրս: Ի վերջո, նկարահանումներն ավարտվեցին միանգամայն հանգիստ ու խաղաղ: Մեր ձեռնարկերը հասկացան: Եթե «Բարակո»-ի համարը մեզ վրա մեծ ազդեցություն բողեց եւ դրա մեջ զգացվում էին

հազիվ զսպող բռնություն, անհամբերություն ու վախ, Կամիլի եւ Ռոդենի համարը հաստատվում էր երկար, սափ էր ու վերացած: Մենք դարձանք Կամիլն ու Ռոդենը: Նկարահանումների մի քանի օրերից ընթացքում, երբ դու մեզ աշխարհի թեքեցիր, կյանք սկսեցիր, ես հիանում էի եզրով, նախանձում եզ, Իզաբել: Այս անգամ ես կնոջ կողմն էի, ու կողմը: Ջեզ հենց հարաբերվելիս զգում էի միտե այն, ինչ նույն սեղի մարդիկ են զգում, այո, այո, նույն սեղի:

Սեփականությունը ցանկության անկողնի կողմն է: Ես ասում եմ այն կանանց, որոնք իմ մեջ միայն զուգընկերոջ են տեսնում: Սեփական մեջ ինչ-որ վստահավոր հասում բան կա, մի բան, որ ակամայից հիշեցնում է ինչ կոսյունում ու դորսքեք: Եթե անողյան միտի ինչ-որ մարմնական բան լինի, ես իհուսում եմ այն օտարանը, որտեղ Ռոդենը, «Դանայուհին» սեղեղեղիս, հանկարծ հայտնաբերում է իր համար Կամիլի մեջը՝ մարմարի ղեկ ծեծակ ու ողորկ: Ես իհուսում եմ նաեւ այն դեմքը, երբ Կամիլը հայտնում է Ռոդենին, որ հոյ է: «Դու հոյվում ես փորիս ու չես նկատում, որ մեծացել է»,- ասում է նա: Եվ վերջապես, ես իհուսում եմ այն ռոդենը, երբ դու տեսնում էիր, որ հոգնության ու զգեցման ծայրակետին եմ, որ ոչինչ չի սացվում: Միայն դու էիր ընդունակ այդ դեմքերին ինչ-որ բան դուրս փախել իմ միջից, փրկել:

Ինչպե՞ս եստունում ես, Իզաբել, այսօր մտնում սափերեմ եւ, բայց ոչ մի կերպ չեմ կարողանում մոռանալ դա:

Ճանաչագրություններ
* Բուրնո Նյուիսանի «Կամիլ Կլոդել» ֆիլմում (1988) Դեպարտյոն մարմնավորել է Բանդակագործ Օգյուստ Ռոդենին, իսկ Իզաբել Աջանյանը՝ նրա սանի, մտաայլիս եւ սիրուհուն:

** Անդրե Տեչինեի «Բարակոն» (1976) Դեպարտյոն եւ Աջանյանը աշխարհի ֆիլմն է:
*** Հիշատակվում է 1988-ին տարածված այն սահող լուսերը, թե Աջանյանը հիվանդ է ՉիՍԳ-ով:

Առօրյա դիպրե

- ✓ 28 հունիսի, 23.15 Կյաշտրա
«Կերթին վերակարգը»՝ Ռեժիսոր՝ Գեյ Աբրի: Դերերում. Ջեյ Կլոդյան, Օթիս Յանգ, Ռենդի Բուրնոյ: ԱՄՆ, 1973:
Երկու զինվորականներ համընդհանրություն են ստանում գողության մեղադրանքով դասա-

- մարտական նավաստի Լորեն Սեդրուզին ուղեկցելու բանս:
✓ 29 հունիսի, 23.25 Կենսուն
«Սարաբանդա»՝ Ռեժիսոր՝ Ինգմար Բերգման: Դերերում. Լիվ Ուլման, Էլյանդ Յոսեֆսոն: Շվեդիա, 2003:
Ավանավոր կինոարտիստի «Ընթացական կյանքի տեսարաններ» նկարավոր ֆիլմի յուրաքանչյուր ցարունակությունն է, հոգեբանական դրամա՝ հայրերի ու զավակների կնճռոտ փոխհարաբերությունների մասին:
✓ 30 հունիսի, 23.30 ԳԻ
«Պարահանդես»՝ Ռեժիսոր՝ Էստրե Սկոլդա: Դերերում. Ժան - Կլոդ Պանզոն, Մո-

- նիկա Սկասսինի, Շանսալ Կարոն, Ֆրանչեսկո Դե Ռոզա, Անիտա Պիկկիարինի: Ֆրանսիա - Իտալիա - Ալժիր, 1983:
Փարիզի «Դու Կամոյանյուլ» բառերի ներկայացման կինոարտիստական է, որտեղ Ֆրանչեսկոյի դերերը մոտ կեսդարյա ժամանակահատվածում ներկայացվում է ժամանակի շրջանը հաղորդող ամենասարբեր մեղեդիներով ու դարերով:
✓ 1 հուլիսի, 23.35 Կենսուն
«Սարդը, որ չի եղել»՝ Ռեժիսոր՝ Ջոել Զոնն: Դերերում. Բիլի Բոբ Թոմսոն, Ֆրենչիս Մարտինո, Սալաթե Յոհանսոն: ԱՄՆ, 2001:

- Կանոնի փառասնուհի լավագույն ռեժիսորական աշխատանքի մրցանակին արժանացած Տրադիտոնյան, որտեղ փոքր մարդու ողիսականը ներկայացված է արտադրական անհավասարության մեջ:
✓ 1 հունիսի, 23.20 ԳԻ
«Սոփիստիկ թագուհին»՝ Ռեժիսոր՝ Ժան - Լու Յոսեֆ: Դերերում. Կատրին Դեյվի, Ռիչարդ Բրոդին, Բեռնար Ժորդոն, Ժան Կարմե: Ֆրանսիա, 1991:
Սիրային եռանկյունի, որի հերոսուհին՝ Լիլիանը, դժվարանում է ընտրություն կատարել իր կյանքի երկու զղամարդկանց միջև:

«Հական», «Մայնցը» եւ Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվը» եվրոգավաթներում մեր թիմերի մրցակիցներն են

Երեկ Չվեյցարիայի Նիոն քաղաքում կայացած վիճակահանությանը հայտնի դարձան չեմպիոնների լիգայի որակավորման 1-իմ եւ 2-րդ փուլերի, ինչպես նաեւ ՌԵՖԱ-ի գավաթի առաջին փուլի մասնակից զույգերը: Հայաստանի չեմպիոն «Փյունիկը» ուժեղ կզակի Ֆինլանդիայի ուժեղագույն ակումբի «Հակայի» հետ: ՌԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում «Միկան» առաջին խաղում կհյուրընկալվի գերմանիայի «Մայնցին», իսկ «Բանաճը» սեփական հարկի տակ կմրցի Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվը» հետ:

Եվ այսպես, ՀՀ չեմպիոն «Փյունիկին» եվրոգավաթներում երրորդ անգամ բաժին ընկավ Ֆինլանդիայի ներկայացուցիչը: 1996 թ. ՌԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում փյունիկցիները ֆիննական ՀԻԿ-ի արգելիչ չկարողացան հաղթահարել, թեեւ լավ հնարավորություն ունեին: Երեսնամյա համալիրով 3-1 հաշվով, նույնիսկ հաշվով «Փյունիկը» զիջեց հյուրընկալվելիս, իսկ լրացուցիչ ժամանակում դարձվեց 1-2 հաշվով եւ դուրս մնաց հետագա թայֆայից: Իսկ առաջին «Փյունիկը» չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլում Օսկար Լոդեսի գլխավորությամբ երկու խաղում էլ հաղթեց ֆիննական «Տամթերեին» (4-0, 2-0): Նեեմ, որ ՀԻԿ-ի հետ հանդիպել են նաեւ «Երեսնամյա» (0-2, 0-3, 1998 թ., ՉԼ) եւ «Շիւրակը» (0-2, 1-0, 1999 թ., ՌԵՖԱ-ի գավաթ): Այսպիսով, ֆիննական թիմերի հետ անցկացրած 8 խաղում մեր թիմերը տուժել են 4 հաղթանակ, նույնքան անգամ էլ դարձվել են: Գոյակների տարբերությունը ֆինների օգտին է՝ 13-12:

Ֆինլանդիայի առաջնությունում էլ անցկացվում է գարուն-աշուն մրցակարգով: 10 տարից հետո «Հական» 14 թիմերի մրցավեճում զբաղեցնում է 5-րդ տեղը (+4=5-1, 9-5, 17 միավոր): Գեմտիոնը 3 միավորով է զիջում ՀԻԿ-ին: «Հական» եվրոգավաթների մասնակցության հսկայական փորձ ունի, չնայած առանձնակի հաջողությունների չի հասել: Միայն չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում թիմը հանդես է եկել 7 անգամ՝ անցկացնելով 22 խաղ (+5=3-14, 26-49): Իսկ ընդհանուր առմամբ, եվրոգավաթներին ֆիննական ակումբը մասնակցել է 20 անգամ՝ անցկացնելով 62 խաղ (+16=13-33, 68-122):

Ինչ խոսք, «Փյունիկին» ի գործ է հաղթահարելու «Հակայի» դիմադրությունը: Հիշեցնենք, որ վերջին երեք տարիներին «Փյունիկը» հաջողու-

աջորդ փուլ: 1998 թ. Ինտերսոնյի գավաթի մրցաշարում «Երեւոնի-ՅՄՄ»-ն անհաջող խաղաց Ջոնաթանի «Տորեդոյի» դեմ (0-6, 1-1): Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվը» Վրաստանի ավարտական առաջնությունում 63 միավորով զբաղեցրել է 4-րդ տեղը (+16=15-5, 42-24): Թիմը 4 անգամ է մասնակցել եվրոգավաթներին եւ բոլոր դեմոստրացիաներում էլ ՌԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում, որտեղ անցկացրել է 10 խաղ (+1=3-6, 5-22):

Ներկայացնում ենք չեմպիոնների լիգայի որակավորման 1-ին եւ 2-րդ փուլերի վիճակահանության արդյունքները: Առաջին հանդիպումները կկայանան հուլիսի 12-13-ը զուգահեռ առաջինը նվազ թիմերի դասում: Պատասխան խաղերը կկայանան հուլիսի 19-20-ը: 2-րդ փուլի խաղերը կկայանան հուլիսի 26-27-ը եւ օգոստոսի 2-3-ը: ՌԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության հանդիպումները կկայանան հուլիսի 14-ին եւ 28-ին:

- 1-ին փուլ
1. «Լիվերպոլ» Անգլիա-ՏՄՍ Ուելս
 2. «Հակա» Ֆինլանդիա-«Փյունիկ» Հայաստան
 3. «Թորսհալմ» Ֆարերներ-«Կաունաս» Լիսիա
 4. «Լեսադիա» Եստոնիա-«Դինամո» Թբ., Վրաստան
 5. «Գորիցա» Սլովենիա-«Տիւրան» Ալբանիա
 6. «Կայոս» Դազախստան-«Արմենիա» Սլովակիա
 7. «Նեպչի» Արբերջան-«Հաճիբադիյուր» Իսրայել
 8. «Ռաբոտնիկ» Սակեդրիա-«Սկոպե» Լատվիա
 9. «Պեդեստան» Գա. Իռլանդիա-«Շեքոն» Իռլ.
 10. «Դինամո» Մե. Բելառուս-«Անոստիս» Կիլդու
 11. «Սիմա» Մալթա-«Շերիֆ» Մոլդովա
 12. «Դյուելանտ» Կոնստանդնուպոլ-«Շիմսկի» Բուլղարիա
- 2-րդ փուլ
- 3-րդ եւ 1-ին զուգահեռ հաղթողներ
- 4-րդ զուգահեռ հաղթող- «Բուրյու» Դանիա
- «Պարիզան» Սերբիա-11-րդ զուգահեռ հաղթող «Ներթեյն» Դոմինիկա-«Հայրոլ» Խորվաթիա
- 6-րդ զուգահեռ հաղթող- «Սեյբիկ» Շուվարիա
- 5-րդ զուգահեռ հաղթող- ԲԿՄ Բուլղարիա
- «Անդերլեխտ» Բելգիա- 7-րդ զուգահեռ հաղթող «Կոլերեյն» Նոլվեգիա- 2-րդ զուգահեռ հաղթող
- 8-րդ զուգահեռ հաղթող- «Լոկոմոտիվ» Ռուսաստան
- 10-րդ զուգահեռ հաղթող- «Ռադոսլավ» Ավստրիա
- «Դինամո» Կիւ, Ուկրաինա- «Ռոն» Ըվեյցարիա
- «Մալմյո» Ըվեյցարիա-Մալթա Գա. Իսրայել
- 9-րդ զուգահեռ հաղթող- «Ասյուս» Ռուսիա
- 10-րդ զուգահեռ հաղթող- «Տոպոլոնոյ» Թուրքիա

Մրցանակակիրներին կորուճես լրացուցիչ մրցախաղերը

Ինչպես եւ տղամուսն եր, Ջիսենտան ընթացող Եվրոպայի եվրոպայի կանանց առաջնությունում ավարտական 12-րդ տուրն ի հայտ է բերեց մրցանակակիրներին, որոնք կորուճեն լրացուցիչ մրցախաղերում: 12-րդ տուրնում Դանիայից սերտով խաղում էր առաջատարներից մեկի՝ Կասերինա Լախոնյի հետ, որին զիջում էր կես միավորով: Մրցակիցները չցանկացան ռիսկի դիմել եւ արդեն 18-րդ ֆայնլի հաշվարկում կմնան: Այսպիսով, Լախոնյ վասակեց 9 միավոր, Դանիայիցը՝ 8,5: 9 միավոր վասակեց նաեւ Լադեթյա Կոսիկցեան՝ ոչ-ոքի խաղարկով Ելենա Դեմբոյի հետ: Լիլիթ Սկրյանն էլ Պեթգ Ցիանոնի հետ դարձան խա-

ղող դաս կմնան: Լիլիթ վասակեց 8 միավոր: Ելենա Դանիայիցին հետ 8,5-ական միավոր էին վասակել Ելենա Չայազը, Սիլվիա Գոլաշը եւ Ելենա Դեմբոյ: Սիլվիա Անդրեասյանը ոչ-ոքի խաղարկով Յուլիա Կոչեսկովայի հետ, վասակեց 6,5 միավոր: Լիլիթ Գալոյանը սեւերով հաղթեց Ցիլվիե Սարակուսկինին եւ վասակեց 6 միավոր:

Չեմպիոնի կոչումը լրացուցիչ մրցախաղում կվիճարկեն Կասերինա Լախոնյ եւ Լադեթյա Կոսիկցեան, իսկ Ելենա Դանիայիցը բրոնզե մեդալի համար թայֆայում հանդես կգա Չայազը, Գոլաշի եւ Դեմբոյի մասնակցությամբ լրացուցիչ մրցախաղում:

«Հիդրան» Ադամսին հաղթելու հնարավորություն չի ընձեռում

Լոնդոնում Եվրոպայի մրցախաղը «Հիդրա» համակարգչային ծրագրի հետ: Գարի Կաստարովից ու Վլադիմիր Կրամնիկից հետ Ադամսը 3-րդ հայտնաբերեց, որ վեց թայֆայից մրցախաղ է անցկացնում համակարգչային հետ: Ինչպես իրարից մրցախաղում են «Հիդրայի» արքա մախազեթոնները, համակարգիչը դեռեւ ոչ մի թայֆայից չի կրել խաղարկների հետ ունեցած թայֆայիցներում: Ելեկոմային մեծնայի «ոտեղը» կազմում են 64 համակարգիչներ, որոնք մեկ վայրկյանում 200 մլն հալ են մշակում:

Առայժմ Ադամսին էլ չի հաջողվում առավելություն հասնել «Հիդրայի» հետ: Առաջին թայֆայիցում թայֆայիցը հետ, Ադամսը հաջող տուրն ստիսակներով ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը, իսկ 3-րդ տուրնում կրկին թայֆայից: Այսպիսով, 3-րդ տուրից հետո «Հիդրան» հաղթում է 2,5-0,5 հաշվով: Մրցախաղի մրցանակային հիմնադրամը 150 հազար դոլար է:

Չայնամսի Եվրոպայի տղամուսնական մրցաշարում 6-րդ տուրն ի հայտ է բերեց միանձնյա առաջատարին: Հաղթելով Սիլվա Կաստարովին, օուսաստանցի Վադիմ Միլովը 5,5 միավորով միանձնյա գլխավորեց աղյուսակը: Նրան կեսական միավորով են զիջում Կարեն Սարյանը, Դիմիտրի Միսիմիանուն եւ Սերգեյ Կարալինը: Ասլանը ստիսակներով հաղթեց Վիտել Բոլոգոմին: Դա Կարենի 2-րդ անընդմեջ հաղթանակն էր: Հայ խախմասից 6 թայֆայիցներից չորսն ավարտել է իր օգտին, 2-ում խաղող դաս է կմնել: Առանց թայֆայիցի են ընթանում նաեւ Լեոն Լոմոյանը, Սերգեյ Մուկիսյանն ու Գաբրիել Սարգսյանը: 6-րդ տուրնում այս եղանակից հաղթեց միայն Մուկիսյանը՝ թայֆայից մասնակցով Լեոնի Կրիցին: Սերգեյ եւ 2-րդ անընդմեջ հաղթանակը տուցեց եւ այժմ 4,5 միավորով առաջատարների խմբում է: Լոյսեան միավոր վասակեց Լեոն Լոմոյանը ոչ-ոքի խաղաց Սերգեյ Վոլկովի հետ: Սարգսյանն էլ (4 միավոր) խաղող դաս կմնեց Ալեքսանդր Լաթաֆի հետ:

Տուրն անհաջող էր Միսայանի եւ Անասայանի համար: ՀՀ չեմպիոն

Վադիմ Միլովը գլխավորեց աղյուսակը

Անասայանը մրցաշարում 3-րդ թայֆայիցում կրեց՝ զիջելով Միլոն Պավլովիչին: Վերջին չորս տուրնում Անոն իր օգտին ընդամենը կես միավոր է գրանցել, մինչդեռ 2-րդ տուրից հետո նա աղյուսակը գլխավորող խախմասիցների թվում էր: Միսայանն էլ 2-րդ անընդմեջ թայֆայիցում կրեց Չառ Անոնի հետ թայֆայիցում:

Իրենց օգտին հաղթանակներ գրանցեցին Սմբատ Լոյսյանն ու Լեոն Բարոյանը: Սմբատը հաղթեց Կուրուսյանը Գոլաշին, Բարոյանը առավելության հասավ Մարչին Սիլվիսկու Նկասյանը: Սմբատն ունի 3,5, Լեոնը՝ 2,5 միավոր: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Կեմպիսկի-Նալբանդյան, Պեթոսյան-Իլիմ թայֆայիցները:

7-րդ տուրնում Կարեն Սարյանը սեւերով կմրցի Ուկրաինացի 15-ամյա գոստայսեր Սերգեյ Կարալինի հետ: Արմենի մրցակիցը կլինի փորձառու Ալեքսանդր Բելյակովից: Սերգեյ Մուկիսյանը կխաղա Ալեքսանդր Մոխիսկովի հետ, իսկ Գաբրիել Սարգսյանը կհանդիպի Յուլիա Գոլաշին: Մրցաշարի միանձնյա առաջատար Վադիմ Միլովը սեւերով խաղարկում է Դիմիտրի Միսիմիանովի հետ:

Պատանիները կնախադասվեն Ֆրանսիայում

Հուլիսի 18-28-ը Հյուսիսային Իռլանդիայում կկայանա ֆուտբոլի եվրոպայի թայֆայիցների թվում (մինչեւ 19 տարեկաններ) եզրափակիչ փուլը, որի 8 մասնակիցների թվում է նաեւ Հայաստանի ընտրանին: Հիշեցնենք, որ մեր թայֆայիցները ճախնական փուլում մրցելու են Նորվեգիայի, Անգլիայի եւ Ֆրանսիայի իրենց հասակակիցների հետ: Հայաստանի թայֆայիցները հավաքական գլխավոր մարզիչ Սամվել Պետրոսյանի գլխավորությամբ արդեն սկսել է նախադասությունը թայֆայիցներին այդ մրցաշարին: Մինչ Հյուսիսային Իռլանդիա մեկնելը մեր թայֆայիցներն ուսումնամարզական հավաք կանցկացնեն Ֆրանսիայում:

Նալբանդյանը մտավ հաջորդ փուլ

Թենիսի Ուիմբլդոնի մրցաշարի իր երկրորդ հանդիպումն էլ հաջող անցկացրեց Նալբանդյանը: Նա երեք խաղարկում հաղթեց Կուչեթային (6-2, 6-4, 6-3): Հաջող հանդես եկան եւ հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին Նաեւ Նովակը, Գասկին, Անդրեյե, Թուրսունովը, Միրնին, Մյուլլերը, Կորիան, Յուսանունը:

Կանանց մրցախաղարկում հաջորդ փուլ մտան Ուիլյամս Կուչեթային: Վինուսը հաղթեց Պրասին (7-5, 6-3), Սերենան թայֆայիցի մասնակց Անասանը զեյնի (2-6, 6-3, 6-2): Իր 2-րդ հաղթանակը տուցեց Մարիա Եարաուովան, որը ձգտում է 2-րդ տարին անընդմեջ նվաճել չեմպիոնուհու տիտղոսը: Նա առավելության հասավ Կարասանցիայի նկատմամբ: Պայֆայը Եարունակում են Դանիլիդան, Հանսուխովան, Կրեյսաը, Բելյը, Սերենսկի, Պետրովան, Պետրով:

Չեմպիոնը վայր դրեց լիազորությունները

Բասկետբոլի ազգային ընկերակցության այս տարվա չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց «Սան Անոնիո Սթարզը»: Դա հայտնի դարձավ եզրափակիչ 7-րդ հանդիպումից հետո, որում «Սան Անոնիո Սթարզը» 81-74 հաշվով թայֆայիցի մասնակց գործող չեմպիոն «Պեթոսյան» Պիսոնցին: Այսպիսով, եզրափակիչ հանդիպումների հաշիվը դարձավ 4-3: Վերջին 7 տարվա ընթացքում «Սան Անոնիո Սթարզը» 3-րդ անգամ նվաճեց չեմպիոնի տիտղոսը: Նեեմ, որ 1946 թ. անցկացվող բասկետբոլի ազգային ընկերակցության առաջնությունում բոլորից հաջող հանդես է եկել «Բոստոնը»՝ 16 անգամ նվաճելով չեմպիոնի տիտղոսը: Ընդ որում 1959-1966 թթ. բոստոնցիները ոչ մեկին չեն զիջել ուժեղագույնի կոչումը:

Եզրափակիչ 7-րդ խաղում թիմի հաղթանակն առաջին հերթին աղյուսակիցին ամերիկացի Թիմ Դանկանի եւ օլիմպիական չեմպիոն արգենտինացի Մամի Ժիլոբրիլի դիմումը նետումները, որոնք երկուսով «Սան Անոնիո Սթարզին» 48 միավոր թայֆայիցներ: Դանկանը դարձավ եռակի չեմպիոն, նույնքան անգամ էլ նա ծանաչվել է եզրափակիչի ամենաարժեքավոր բասկետբոլիստ:

Վրաստանը հայտ կներկայացնի

Վրաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեին որոշել է 2014 թ. ձմեռային օլիմպիադայի անցկացման հայտ ներկայացնել: Երկրի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին հավանություն է սվել որոշմանը: ԱՕԿ-ի միջոցով նա նշել է, որ երկրի ղեկավարությունն անեն կերպ կազմակերպեն չեմպիոնի կազմակերպմանը: Նախագահը համադասասխան փաստաթուղթ է ստորագրել, որը կուղարկվի ՄՕԿ:

Հայտնի գործարար, երկրի խոշորագույն գաղտնագործական ընկերության հիմնադիր Գոգա Թոփանյանը, որը նաեւ լեոնադահուկային ստորի ֆեդերացիայի նախագահն է, նշել է, որ այժմ Բակուրխանիում լեոնադահուկային ստորի խոշոր կենտրոն է կառուցվում, որի շինարարությունը կավարտվի 2-3 տարուց: Բացի այդ, անցյալ տարվա մայիսին Բակուրխանիում 20 մլն եվրո արժողությամբ հյուրանոցային համալիր է կառուցվում: Ընդհանրապես Բակուրխանիում հայտնի է իր լեոնադահուկային ստորի կենտրոնով, որը կառուցվել է դեռեւ 40 տարի առաջ: Այնտեղ մի քանի համալիրներ են միջազգային մրցումներ են անցկացվել: Բորժում էլ վերջին տարիներին հյուրանոցային եւ մարզական համալիրներ են կառուցվել:

Center for Agribusiness and Rural Development (CARD) Vacancy Announcement

The Center for Agribusiness and Rural Development (CARD) is a foundation registered in Oct 2004. It will assume activities of the USDA Marketing Assistance Project aimed to assist farmers and agribusinesses in producing, marketing, and exporting food and related products to increase incomes, create jobs, and raise the standard of living for rural Armenians through provision of an integrated package of technical, financial, and marketing assistance. To fulfill these programs the following positions are announced:

Opening Date: May 30, 2005
Closing Date: June 06, 2005, 18:00 PM

Senior Accountant

Under the direct supervision of CARD's Finance Manager, the Senior Accountant is responsible for accounting daily operations. This position is located in CARD's Finance Department.

Human Resource/Accountant Officer

Under the direct supervision of CARD's Finance Manager, the Human Resource/Accountant Officer is responsible for cash and banking operations, labor contracting. This position is located in CARD's Finance Department.

This position is located within CARD's Administrative Services Department.

Detailed job descriptions and requirements may be found at: www.usda.am/job. Please send a CV highlighting the experience, with the names of 3 references and a cover letter to the following address: cardjobs@usda.am, or deliver a hard copy to USDA MAP office to the address:

74 Teryan St., Yerevan (building of Ag. Academy, entrance from Teryan St.).
Please clearly indicate the position you apply for.

No phone calls please. Only selected eligible candidates will be contacted for an interview.

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀՐԱՎԵՐ

ՍԻ-Էյք-Էֆ (CHF) Ինթերնեյցնլ Միացյալ Նահանգների միջազգային զարգացման գործակալության (ՄՍՄԶԳ) հետ միասնաձայն է կնքել «Զբաղվածության զարգացման եւ աճի նպաստակալ բնթակառուցվածների ստեղծման եւ վերականգնման ծրագիրը» (BRIDGE-Բրիջ) Հայաստանում իրականացնելու վերաբերյալ: Ծրագրի նպատակն է աջակցել համայնքներին՝ շինարարական մասնագիտությունների գծով հմտություններ ձեռք բերելու գործում: Այն կիրականացվի վերադասարանում դասընթացների, ինչպես նաեւ համայնքների համար կարևոր նշանակություն ունեցող բնթակառուցվածների վերականգնման համար անհրաժեշտ համայնք աշխատանքներում զբաղվածության հնարավորությունների սրամարման միջոցով:

CHF Ինթերնեյցնլ հայաստանյան ներկայացուցչությունը շինարարական կազմակերպություններին ընձեռում է նախնական որակավորման եզակի հնարավորություն՝ Հայաստանի հինգ՝ Տավուշի, Լոռվա, Արագածոտնի, Գեղարքունիքի եւ Սյունիքի մարզերում զանազան շինարարական ծրագրերի իրականացմանը մասնակցելու համար 2005 թ. ընթացքում այդ ծրագրերն իրագործվելու եթե Իջեան, Վանաձոր, Աղարան, Սեան, Սիսիան եւ Կաղան եւ Կաղան հաղվաներում:

CHF Ինթերնեյցնլ Հայաստանյան ներկայացուցչությունը հրավիրում է բոլոր ԵՊՀ-ներին, համադասարան փորձ եւ լիցենզիա ունեցող շինակազմակերպություններին (այդ թվում՝ նախագծային կազմակերպություններ, շինարարական ընկերություններ, շինարարության կառավարման կազմակերպություններ, շինանյութեր եւ սարքավորումներ մասնավարող կազմակերպություններ) նախնական որակավորման թերթիկ ձեռք բերելու նպատակով դիմել CHF Ինթերնեյցնլի հայաստանյան ներկայացուցչություն: Երևան, Խանջյան 50, Թեբեյան կենտրոն, Սոնա Խաչատրյան, էլեկտրոնային փոստ՝ sonkhach@yahoo.com <mailto:sonkhach@yahoo.com>, հեռ. (091) 20-74-38

CHF International/Armenia is a contractor of the United States Agency for International Development

REQUEST FOR PROPOSALS

ARM 074-05

UNDP Armenia hereby solicits proposals for the following services.

- Development and maintenance of the tri-lingual website on women's issues and gender policies within the framework of the Gender and Politics Project upon the data provided by the Project;
- Domain registration and hosting for the whole process of the project activities upon the approval of the Project (initially for two years timeframe);
- Updating information within three business days on the website on bi-weekly basis in Armenian, English and in Russian upon data provided by the Project;
- In case of special events that require immediate information support in terms of disseminating information about the planned event including local and regional seminars, trainings, conferences, to provide quick update of the news and announcements directories upon the project's requests;
- Creating mailing lists of the project constituents upon data submission by the project staff and regular updates.

To be considered, the companies should satisfy the criteria described in the TOR

Interested companies may obtain further information and the full set of tender documents at the following address:

Name of Office: UNDP Armenia Country Office
Address: 4 Petros Adamyan St., Yerevan, 375010, Armenia
Telephone & Fax: Tel.: +37410 566073 ext. 126, Fax: +37410 543811
Contact Person: Mr. Levon Hovsepian

Proposals must be delivered to the above office on or before 17:00 July 12, 2005
Late proposals shall be rejected.

UNDP Armenia Country Office
14 Petros Adamyan St., Yerevan, Armenia

ՆԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատան միջազգային զարգացման նախարարության գրասենյակում կարճաժամկետ աշխատանքային դրակազմակերպության մասին

Մեծ Բրիտանիայի Միջազգային զարգացման նախարարությունը (ՄԶՆ) հայտարարում է մրցույթ համալսարանային կրթություն ստացող ուսանողների միջև՝ մեկամսյա աշխատանքային դրակազմակերպության համար:

Ընտրված թեկնածուին հնարավորություն կունենա ՄԶՆ-ի գրասենյակում աշխատելու ընթացքում համադասարան աշխատանքային փոփոխությունները կառավարման բնագավառում:

Պատասխան փայտում է գրվում Ստեփան Լիտինյանի դիմումով՝ Հայերը Ստեփանի Հայերական (ծնվել է 1977 թ., վերջին հայերի բնակության վայրն է երևանի կենտրոն 2 Շրջանի թիվ 30 տունը), Գարեգին Սարգսի Հայերական (ծնվել է 1983 թ., վերջին հայերի բնակության վայրն է երևանի կենտրոն 2 Շրջանի թիվ 30 տունը), Անուշ Թուրքի Ստեփանյան (ծնվել է 1973 թ., վերջին հայերի բնակության վայրն է երևանի կենտրոն 2 Շրջանի թիվ 30 տունը) անհայտ բացակայող ճանաչելու դասերի մասին: Խնդրում ենք բոլոր կազմակերպություններին եւ հարմարագիտներին հայերը Ստեփանի Հայերական, Գարեգին Սարգսի Հայերական եւ Անուշ Թուրքի Ստեփանյանի վերաբերյալ թեմեց հայերի ներկայությունը հարցնել Ստեփանի եւ Գարեգին Թուրքի հասցեների առաջին աջակցի դասարան կամ գանձարանը 24-01-61 հեռախոսահամարով:

ՀՀ կենտրոնական բանկը 03.06.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արժարժույթի հետեւյալ հազվադեպ փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արժարժույթ	Հազվադեպ փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	443.81	439.40	448.20
EUR	1	ԵՎՐՈ	535.50	532.30	538.70
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.51	14.60	16.40

ՆԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՅԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պեռական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվիրատու) կազմակերպում է ՊԳԳ - ՄԲԱԸԶԲ - 05/108 ծածկագրով մրցակցային բանակցություններ՝ «ՀՀ Արարատի մարզի գ. Նազիկի դղորդի հիմնանորոգման աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4850,0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 115003450281 հաշվառման համարի եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ Բ.Երեւան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 2893-25 Հանձնաժողովի ֆաքսով՝ Ս. Մելիքյանին:

Հրավերը անձին սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը լիքի են ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11:15-ը:

ՆԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՅԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պեռական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (դասվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱԸԶԲ - 05/109» ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի Բ. Զեյնուկի N 2 դղորդի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 4450,0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Հայ-Ինվեստ» բանկ, «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ» ՓԲԸ-ի N 115003450281 հաշվառման համարի եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել դասվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ Բ.Երեւան, Կոմիտասի թ., 54/բ, հեռ.՝ 2893-25 Ս. Մելիքյանին:

Հրավերը անձին սրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համադասարան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը լիքի են ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման ժամը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12:15:

VUE տեստային կենտրոնը առաջարկում է հանձնել Microsoft, CIW, Cisco Systems եւ այլ ֆիրմաների տրամադրած քննություններ եւ ստանալ համապատասխան վկայական:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել
Փ. Բյուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ ժամը 10.00-17.30
Հեռախոս 582-760